

แผนที่นำทาง SDG4 ROADMAP

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566

เอกสารหมายเลข 9/2566

กลุ่มนโยบายและแผน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ในฐานะเป็นหน่วยงานตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการ ในการรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายที่ 4) ในระดับจังหวัด ได้ปรับปรุงแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านศึกษาระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษา ภาควิชาครูช่วย ด้านการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทุกภาคส่วน เพื่อจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านศึกษาระดับ จังหวัด (SDG4 Roadmap) ให้สอดคล้องกับแผนที่นำทางฯ ที่สำนักงาน ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการจัดทำขึ้น สามารถถ่ายทอดเป้าหมายการพัฒนาของแผนที่นำทางฯ จากระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้ อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอขอบพระคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องที่ให้เกิดเป็น ที่ปรึกษาการดำเนินงาน ตลอดจนให้การสนับสนุนบุคลากรในสังกัดร่วมเป็นคณะทำงาน และมีส่วนร่วมในการ พัฒนาและปรับปรุงแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งแผนที่นำทางฉบับนี้จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่าง ครบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

บทสรุปผู้บริหาร

สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ รวมทั้งเป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้ ได้มีการประชุม เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 โดย กพย. ได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และต่อมา กพย. ได้มีมติเห็นชอบการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนจำนวนทั้งสิ้น 17 เป้าหมายหลัก เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับ มอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุน โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งภายใต้เป้าหมายนี้ มีเป้าหมายย่อย 10 เป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการได้รับ มอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายย่อย 8 เป้าหมาย กระทรวงการต่างประเทศ 1 เป้าหมาย และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1 เป้าหมาย ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายที่ 4 (SDG4) ในระดับพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการในการรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายที่ 4) ในระดับจังหวัดให้บรรลุเป้าหมาย และมีความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนด โดยจัดทำเป็นแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap) โดยความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษา ภาควิชาการศึกษาด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัดทุกภาคส่วน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากภาควิชาการศึกษาด้านการศึกษา 5 กระทรวงหลักในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 4 เขต สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (เทศบาล /องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์) สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด และบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ศึกษานิเทศก์และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการวางแผน เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2566 ได้ร่วมจัดทำสาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และกำหนดแนวทางการพัฒนา ที่สอดคล้องกับแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นแผนแม่บท (2) การต่างประเทศ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ(12) การพัฒนาการเรียนรู้ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติแผนพัฒนาจังหวัดและทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2566 - 2570

วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SDG4 Roadmap ของจังหวัดกาฬสินธุ์

1. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและเป้าหมายของการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ของจังหวัดกาฬสินธุ์

3. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) บรรลุผลสำเร็จ เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนด

ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 (SDG4 Roadmap) ของจังหวัดกาฬสินธุ์

ในการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนที่นำทางเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก เอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสาร/ดาราที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งข้อมูลเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ (เป้าหมายสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs แผนระดับ 1-3)
2. สังเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นนำมาใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap)
3. แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
4. จัดประชุมคณะทำงานจัดทำและยกร่าง แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน การศึกษาระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap)
5. เสนอผู้บริหารเพื่อพิจารณา (ร่าง) แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน การศึกษาระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap)
6. จัดส่งแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน การศึกษาระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap) ให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
7. ประชาสัมพันธ์แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน การศึกษาระดับจังหวัด (SDG4 Roadmap) ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และสาธารณชนบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน

สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) จังหวัดกาฬสินธุ์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566 แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1

- แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)
- สภาพทั่วไปจังหวัดกาฬสินธุ์
- ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษา ทิศทางการพัฒนาการศึกษา

ส่วนที่ 2

- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) กับการพัฒนาประเทศไทย
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)
- ความเชื่อมโยงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทย

ส่วนที่ 3

- ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 “สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ต่อประเทศไทย
- ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4) กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ
- ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ส่วนที่ 4

- สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) จังหวัดกาฬสินธุ์
- ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายที่ 4 ของจังหวัดกาฬสินธุ์
- การวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน/โครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนา เพื่อขับเคลื่อน SDG4 Roadmap สู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 5

- การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์สู่การปฏิบัติ
- กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4)
- การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร

สารบัญ

สารบัญตาราง

ส่วนที่ 1

- แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) 1
- สภาพทั่วไปจังหวัดกาฬสินธุ์ 6
- ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษา ทิศทางการพัฒนาการศึกษา 14

ส่วนที่ 2

- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
กับการพัฒนาประเทศไทย 20
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) 25
- ความเชื่อมโยงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทย 31

ส่วนที่ 3

- ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4
“สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม
และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ต่อประเทศไทย 33
- ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4)
กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ 36
- ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
กับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 38

ส่วนที่ 4

- สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา
(SDG4 Roadmap) จังหวัดกาฬสินธุ์ 74
- ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา
เป้าหมายที่ 4 ของจังหวัดกาฬสินธุ์ 76
- การวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน/โครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนา
เพื่อขับเคลื่อน SDG4 Roadmap สู่การปฏิบัติ 77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 5	
- การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์สู่การปฏิบัติ	102
- กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4)	103
- การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4	108
ภาคผนวก	
คณะทำงานจัดทำแผนที่นำทางฯ	115
คณะทำงานจัดทำรูปเล่ม	119

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนประชากรในวัยทำงานจำแนกตามระดับการศึกษา	9
ตารางที่ 2	จำนวนประชากรในวัยทำงานจำแนกตามอาชีพ	9
ตารางที่ 3	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2559-2562	12
ตารางที่ 4	จำนวนประชากรวัยเรียน จำแนกรายอายุ ปี 2566	14
ตารางที่ 5	จำนวนผู้เรียนแยกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2566	14
ตารางที่ 6	จำนวนสถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียน แยกสายสังกัด ปี 2566	15
ตารางที่ 7	ดัชนีย่อยด้านการศึกษา	16
ตารางที่ 8	ดัชนีย่อยด้านการศึกษารายตัวชี้วัดย่อย	16
ตารางที่ 9	ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	16
ตารางที่ 10	ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	16
ตารางที่ 11	ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	17
ตารางที่ 12	ผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติ V-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565	17
ตารางที่ 13	ผลการทดสอบ NT ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	17
ตารางที่ 14	สัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาในระดับปฐมวัย	17
ตารางที่ 15	สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา	17
ตารางที่ 16	สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	17
ตารางที่ 17	สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	17

ส่วนที่ 1

แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

“เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

1. หลักการและเหตุผล

การจัดทำแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) ฉบับนี้ มีเหตุผลความจำเป็นเนื่องจาก คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการ รวมทั้งเป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 โดย กพย. ได้ให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) เพื่อใช้เป็นแผนสำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ 4 คณะ เพื่อวางแผนการดำเนินงาน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และต่อมา กพย. ได้มีมติเห็นชอบการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวนทั้งสิ้น 17 เป้าหมายหลัก เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งภายใต้เป้าหมายนี้มีเป้าหมายย่อย 10 เป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป้าหมายย่อย 8 เป้าหมาย กระทรวงการต่างประเทศ 1 เป้าหมาย และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 1 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายย่อย	หน่วยงานรับผิดชอบ
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียน ที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	อว.
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิค และอาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ	ศธ.

เป้าหมายย่อย	หน่วยงาน รับผิดชอบ
ภายในปี พ.ศ. 2573	
4.5 จัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมืองและเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับ อย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริม การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหว ต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน	ศธ.
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็กและประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนา แล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573	กต.
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	ศธ.

สำหรับแนวทางในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย ไปสู่การปฏิบัติ ในระยะ 10 ปีข้างหน้า กพย. กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักดำเนินการ จัดทำแผนการขับเคลื่อนระดับเป้าหมายหลัก (SDG Roadmap) และกำหนดเป้าหมายหรือหมุดหมาย (Milestone) ระดับเป้าหมายย่อย (Targets) รวมทั้งให้กำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด ที่สหประชาชาติกำหนด (global SDGs indicators) เป็นหลัก ทั้งนี้ ในการดำเนินการขอให้คำนึงถึงความสอดคล้อง กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับ บริบทของการพัฒนาประเทศด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ และประสานงานหลักการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 จึงได้กำหนดแนวทาง การดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ให้บรรลุเป้าหมาย และมีความ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่ กพย. กำหนด ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ กำหนดกรอบแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา รวมถึงพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) และกำกับ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาในภาพรวม โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นที่ปรึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

2. แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงาน ภายได้ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา และจัดทำ (ร่าง) แผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เสนอต่คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ รวมทั้ง กำหนดแนวทางการติดตามและรายงาน ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา โดยมี นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน มีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะทำงาน และมีผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ

3. แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนที่นำทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ระดับภาคและระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการ ดำเนินงานในระดับพื้นที่ ที่สอดคล้องเชื่อมโยง และขับเคลื่อนแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ภาพรวมไปสู่ การปฏิบัติในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด

2. วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SDG4 Roadmap

2.1 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและเป้าหมายของการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม

2.2 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการติดตาม ประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงาน และ รายงานผลการดำเนินงานในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) สู่การปฏิบัติ

2.3 เพื่อให้การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบและ ประสานงานหลักเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) เป็นไปตามแนวทางการ ดำเนินงานที่ กพย. กำหนด

3. ขั้นตอนการดำเนินการจัดทำแผนที่นำทาง (SDG4 Roadmap)

ในการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนที่นำทางเพื่อการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุน โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG4) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุม สัมมนา ผลงานวิจัย หรือบทความที่เกี่ยวข้องจากเอกสารสิ่งพิมพ์ เอกสาร/ตำราที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งข้อมูลเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ

3.2 สังเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นนำมาใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนที่นำทาง (Roadmap) การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายที่ 4)

3.3 จัดประชุมคณะทำงานฯ ยกร่างแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap)

3.4 จัดประชุมคณะกรรมการฯ พิจารณา (ร่าง) แผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap)

3.5 นำเสนอผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3.6 จัดส่งแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap) ฉบับสมบูรณ์ ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพย. เพื่อนำเสนอ กพย. ต่อไป

4. สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

ในการจัดทำเอกสาร SDG4 Roadmap ฉบับนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำ SDG4 Roadmap ขึ้น โดยยึดองค์ประกอบของแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) ตามที่ กพย. เห็นชอบนำมาใช้เป็นกรอบหรือองค์ประกอบหลักของ SDG4 Roadmap ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SDG4 Roadmap กับหน่วยงานหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือภาคีเครือข่ายการพัฒนาได้ง่ายขึ้น จึงได้ปรับการกำหนดองค์ประกอบหรือเนื้อหาสาระ SDG4 Roadmap ใหม่ โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 5 ส่วน (ยึดตามองค์ประกอบที่ กพย. กำหนด เรียงลำดับใหม่) ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับการพัฒนาประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4) ต่อประเทศไทย

- ความสำคัญของเป้าหมายที่ 4 ต่อประเทศไทย
- ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายย่อย

ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ส่วนที่ 4 สาระสำคัญของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)

- ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายที่ 4
- การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขับเคลื่อน)

ส่วนที่ 5 การขับเคลื่อน SDG4 Roadmapสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลและรายงาน

- ข้อมูลหน่วยงานผู้จัดทำ
- การสร้างการตระหนักรู้
- กลไกการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 4
- ภาศิการพัฒนา
- การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

5.1 ผู้บริหารและบุคลากรต้องมีความรู้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติ ควรประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ให้รับรู้ และมีความเข้าใจ รวมทั้ง กำหนดให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของกระทรวงหรือหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อน SDG4 Roadmap ไปสู่การปฏิบัติ

5.2 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องรับรู้ เข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ ควรพัฒนารูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภาพรวม และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการ รวมถึงองค์กรทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้เห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง กับการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศให้มีความยั่งยืน โดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เข้าใจง่าย และเข้าถึงได้ง่าย ทั้งในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัล รวมถึงการเผยแพร่ผ่านทาง website ของกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.3 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานหรือกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน ตั้งแต่ระดับประเทศ ไปจนถึงชุมชน ท้องถิ่น และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ถูกต้องด้วย ควรแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนแผนที่นำทางฯ (SDG4 Roadmap) ในระดับพื้นที่ ทั้งในระดับภาคหรือกลุ่มจังหวัด (สำนักงานศึกษาธิการภาค) และระดับจังหวัด (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด) ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติที่มีการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาที่แท้จริง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันรับผิดชอบกำหนดแนวทางการดำเนินงานในระดับพื้นที่ภาคและจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap และ Thailand's SDGs Roadmap ตามลำดับ

5.4 มีฐานข้อมูล หรือระบบฐานข้อมูลสำหรับการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap เพื่อใช้สำหรับการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายปี เพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อ กพย. และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพิจารณาปรับปรุง ทบทวนแนวทางการดำเนินงานหรือเป้าหมายของแผนที่นำทาง SDG4 Roadmap ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละปีควบคู่ไปด้วย

ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดกาฬสินธุ์

1. สภาพทั่วไป

“หลวงพ่อดำลือเลื่องเมืองฟ้าแดดสงยางโกลงเลิกล้ำวัฒนธรรมผู้ไทผ้าไหมแพรวา ผาเสวยภูพานมหาธารลำปาวไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี” คำขวัญของจังหวัดกาฬสินธุ์ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของ จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์

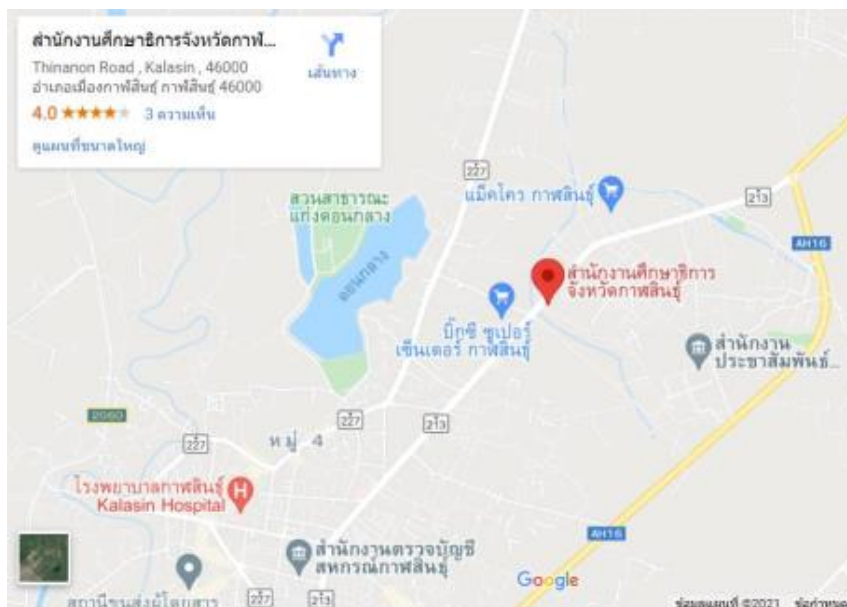
1. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดกาฬสินธุ์แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล 1,584 หมู่บ้าน 274,274ครัวเรือนประชากร 975,853 คน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยและอยู่ในตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 16 - 17 องศาเหนือ และอยู่ระหว่างเส้นแวงที่ 103 - 104 องศาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 519 กิโลเมตร เนื้อที่ประมาณ 6,946.75 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4.3 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.1 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดสกลนครและจังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมุกดาหาร
ทิศใต้	ติดจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่เลขที่ 72/1 ถนนเกษตรสมบูรณ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46000 หมายเลขโทรศัพท์ 0 4301 9755

แผนที่ 2 แผนที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดกาฬสินธุ์มีลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1) ลักษณะพื้นที่ตอนบน ได้แก่ บริเวณอำเภอท่าคันโท อำเภอก้ามวง อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอนาคู และอำเภอเขาวง ซึ่งเป็นบริเวณแนวเทือกเขาภูพาน มีภูเขาสลับซับซ้อน และมีที่ราบในบริเวณระหว่างหุบเขาสลับกับป่าทึบ ได้แก่ ป่าดงมูล และป่าดงแม่แฝด บริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหล่อเลี้ยงจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำปาว และลำน้ำพาน มีเขื่อนลำปาวเพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการเพาะปลูกทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง

2) ลักษณะพื้นที่ตอนกลาง ได้แก่ บริเวณอำเภอหนองกุงศรี อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสมเด็จ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอนามน อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอห้วยเม็ก ลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินเขาสลับกับป่าโปร่งและทุ่งราบ

3) ลักษณะพื้นที่ตอนล่าง ได้แก่ บริเวณอำเภอยางตลาด อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอร่องคำ อำเภอกมลาไสย อำเภอดอนจาน และอำเภอฆ้องชัยลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบต่ำเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบริเวณที่รับน้ำชลประทาน จากโครงการชลประทานลำปาว และมีลำน้ำชี ลำน้ำพาน ลำห้วย บึง และ หนองน้ำทั่วไป

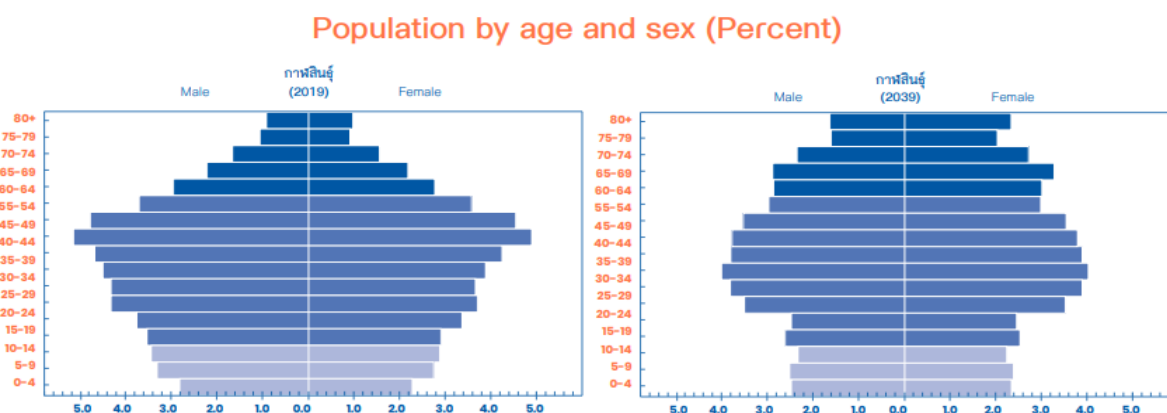
3. ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไปจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ มีอากาศร้อนและค่อนข้างหนาวในฤดูหนาวโดยเฉลี่ยแล้วในปีหนึ่งๆ มีฝนตกประมาณ 113 วัน ฤดูฝนเริ่มประมาณระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในช่วง 30 ปี (ปี 2524-2553) ประมาณ 1,367.1 มิลลิเมตรต่อปี เดือนกันยายนเป็นเดือนที่ฝนตกมากที่สุด เฉลี่ยประมาณ 238 มิลลิเมตร ในปี พ.ศ. 2562 อุณหภูมิเดือนเมษายน 41.4 องศาเซลเซียส ต่ำสุดในเดือนมกราคม 10.0 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 1,299.6 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 98 วัน

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

4. ประชากร

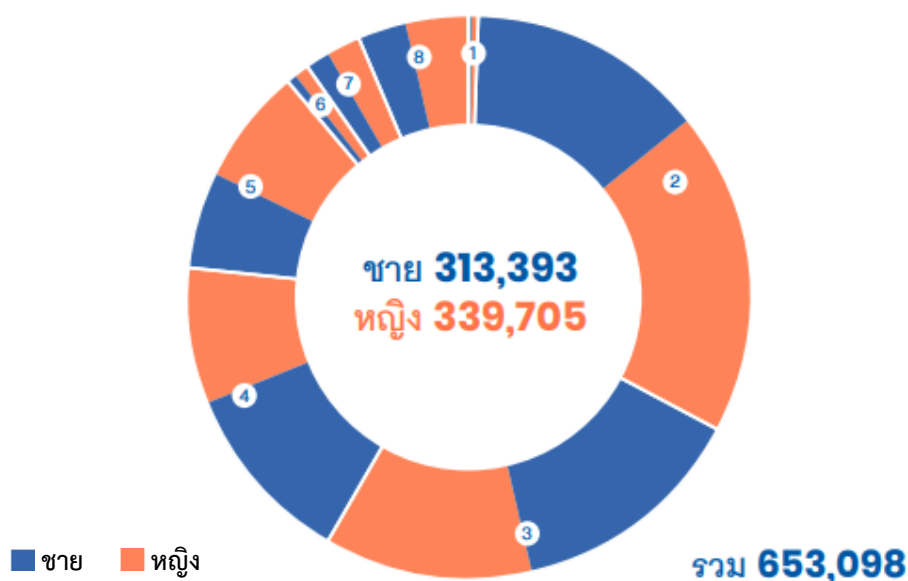
4.1 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประชากรทั้งสิ้น ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม 2565 จำนวน 972,101 คน แยกเป็นหญิง จำนวน 492,227 คนและชาย จำนวน 497,874 คน ข้อมูล ณ วันที่: 1 ธันวาคม 2565

แผนภาพที่ 3 ภาพแสดงโครงสร้างประชากรตามช่วงอายุ พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) และ พ.ศ. 2582 (ค.ศ. 2039)

ภาพผลการประมาณการโครงสร้างประชากรของจังหวัดกาฬสินธุ์ในปีค.ศ. 2039 เทียบกับโครงสร้างประชากรจริง ปีค.ศ. 2019 พบว่าภายใน 20 ปีสัดส่วนโครงสร้างประชากรของจังหวัดกาฬสินธุ์เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยกลุ่มอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด คือ กลุ่มประชากรวัยแรกเกิด (กลุ่มอายุ 0-14 ปี) และกลุ่มประชากรวัยแรงงาน (กลุ่มอายุ 15-29 ปี) นั้นมีสัดส่วนโครงสร้างประชากรลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ส่วนสัดส่วนของผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยมีสัดส่วนโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในทุกช่วงกลุ่มอายุ สะท้อนการเป็นสังคมผู้สูงอายุของจังหวัดในอนาคตและประชากรวัยแรงงานที่ลดลงในช่วงกลุ่มอายุที่เริ่มเข้าสู่ประชากรวัยแรงงาน

4.2 ประชากรในวัยทำงานในจังหวัดกาฬสินธุ์ แยกเป็นหญิง จำนวน 339,705 คน และชาย จำนวน 313,393 คน ดังนี้

แผนภาพที่ 4 ประชากรในวัยทำงานจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 1 ประชากรในวัยทำงานจำแนกตามระดับการศึกษา

๑ ไม่มีการศึกษา ๔,๒๓๙	ชาย ๑,๓๓๔ คน หญิง ๒,๙๐๕ คน	๕ มัธยมศึกษาสายสามัญ ๓/๙,๖๕๓/	ชาย ๓๖,๐๙๐ คน หญิง ๔๓,๕๕๗ คน
๒ ต่ำกว่าประถม ๒๑๑,๕๑๔	ชาย ๗,๔๔๓ คน หญิง ๓,๔๓/๕ คน	๖ ปวช. ๘,๕๙๖	ชาย ๓,๔๓๒ คน หญิง ๕,๐๖๔ คน
๓ ประถม ๑๖๖,๓/๔๙	ชาย ๘๘,๑๒๕ คน หญิง ๗/๘,๖๒๔ คน	๗ ปวส. ๒๑,๕๔๘	ชาย ๙,๒๔๕ คน หญิง ๑๒,๒๖๓ คน
๔ มัธยมต้น ๑๑๙,๙๘๔	ชาย ๖๗,๗/๕๓/ คน หญิง ๕๒,๒๒๗/ คน	๘ อุดมศึกษา ๔๐,๙๒๑	ชาย ๑๗,๖๙๑ คน หญิง ๒๓,๒๓๐ คน

ตารางที่ 2 ประชากรในวัยทำงานจำแนกตามอาชีพ

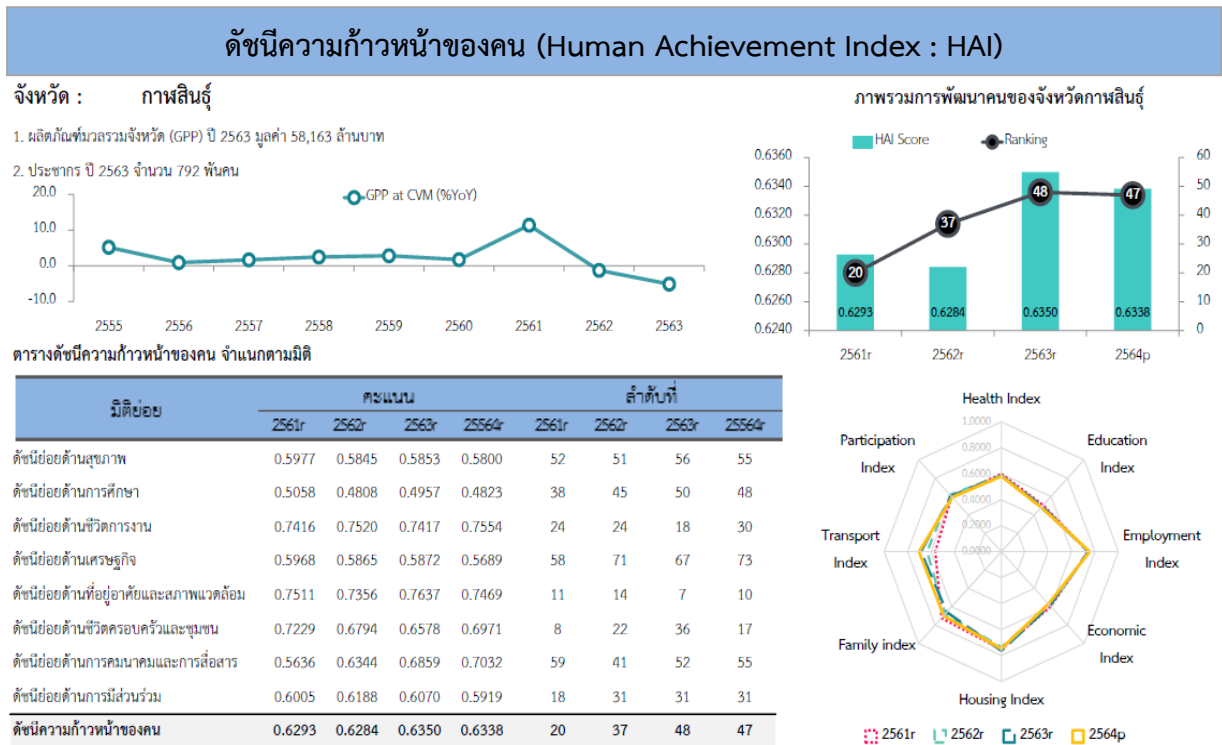
ผู้ปฏิบัติกฎหมายข้าราชการ ระดับอาวุโสและผู้จัดการ	 ๑๑,๓๕๘	ชาย ๗,๘๔๓ คน หญิง ๓,๕๑๕ คน
ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ	 ๑๓,๒๐๑	ชาย ๔,๐๖๔ คน หญิง ๙,๑๓๓ คน
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านเทคนิค สาขาต่างๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง	 ๓,๙๕๘	ชาย ๕,๓๖๖ คน หญิง ๒,๕๙๒ คน
เสมียน	 ๑๒,๓๙๑	ชาย ๓,๔๔๔ คน หญิง ๘,๙๔๗/ คน
พนักงานบริการและพนักงาน ในร้านค้าและตลาด	 ๕๒,๕๒๒	ชาย ๑๗,๒๒๔ คน หญิง ๓๕,๒๙๘ คน
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในด้านการเกษตรและการประมง	 ๒๓๓,๒๖๙	ชาย ๑๔๕,๐๗/๒ คน หญิง ๙๒,๑๙๗/ คน
ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถ ทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง	 ๓๓,๕๘๑	ชาย ๒๐,๗/๘๖ คน หญิง ๑๒,๘/๙๕ คน
ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบการ	 ๑๔,๓๓๘	ชาย ๙,๒๓๓ คน หญิง ๕,๐๖๕ คน
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขายและการให้บริการ	 ๒๖,๕๘๙	ชาย ๑๕,๑๙๓ คน หญิง ๑๑,๓๙๖ คน
คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	-	ชาย - คน หญิง - คน

■ ชาย ■ หญิง

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

4.3 ดัชนีความก้าวหน้าของคนจังหวัดกาฬสินธุ์

ปี 2564 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการพัฒนาคนในภาพรวมอยู่ลำดับที่ 47 จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ (ดัชนี HAI = 0.6338) เมื่อเปรียบเทียบรายด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม อยู่ลำดับ 10 ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน อยู่ลำดับที่ 17 ด้านชีวิตการทำงาน อยู่ลำดับที่ 30 ด้านการมีส่วนร่วม อยู่ลำดับที่ 31 ด้านการศึกษา อยู่ลำดับที่ 48 ด้านสุขภาพ อยู่ลำดับที่ 55 ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร อยู่ลำดับที่ 55 และด้านเศรษฐกิจ มีความก้าวหน้าน้อยมากอยู่ลำดับที่ 73 จาก 77 จังหวัด ดังแผนภาพที่ 5

5. การปกครอง

จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล 1,584 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	จำนวน	17	ตำบล	185	หมู่บ้าน
อำเภอยางตลาด	จำนวน	15	ตำบล	208	หมู่บ้าน
อำเภอกุฉินารายณ์	จำนวน	12	ตำบล	145	หมู่บ้าน
อำเภอหนองกุงศรี	จำนวน	9	ตำบล	113	หมู่บ้าน
อำเภอห้วยเม็ก	จำนวน	9	ตำบล	84	หมู่บ้าน
อำเภอกมลาไสย	จำนวน	8	ตำบล	111	หมู่บ้าน
อำเภอสมเด็จ	จำนวน	8	ตำบล	94	หมู่บ้าน
อำเภอสหัสขันธ์	จำนวน	8	ตำบล	85	หมู่บ้าน
อำเภอเขาวง	จำนวน	6	ตำบล	71	หมู่บ้าน
อำเภอก้ามวง	จำนวน	6	ตำบล	71	หมู่บ้าน
อำเภอท่าคันโท	จำนวน	6	ตำบล	60	หมู่บ้าน
อำเภอนามน	จำนวน	5	ตำบล	67	หมู่บ้าน
อำเภอนาคู	จำนวน	5	ตำบล	55	หมู่บ้าน

อำเภอห้วยชัย	จำนวน	5	ตำบล	48	หมู่บ้าน
อำเภอดอนจาน	จำนวน	5	ตำบล	48	หมู่บ้าน
อำเภอห้วยผึ้ง	จำนวน	4	ตำบล	52	หมู่บ้าน
อำเภอสามชัย	จำนวน	4	ตำบล	47	หมู่บ้าน
อำเภอร่องคำ	จำนวน	3	ตำบล	40	หมู่บ้าน

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดกาฬสินธุ์ ,สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์

6 ด้านศาสนาและวัฒนธรรม

ศาสนา

ประชากรจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99 ของประชากร รองลงมานับถือศาสนาคริสต์และอิสลามตามลำดับ

วัฒนธรรม

ประชากรชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ ดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย นิยมทำบุญตามขนบธรรมเนียม ประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มีการสืบสานประเพณีท้องถิ่นอีสาน “ฮีตสิบสอง คองสิบสี่” เช่น งาน มหกรรม โปงลาง แพรว และงานกาชาด งานมหกรรมวิจิตรแพรวาราชินีแห่งไหม งานบุญบั้งไฟ ตะไลล้าน บ้านกุดหว้า งานสงกรานต์ธาตุยาคุ งานประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ งานบุญคุณลาน และมหกรรมเส็งกลอง กิ่ง เหมือนชาวอีสานโดยทั่วไป

7. ด้านเศรษฐกิจ

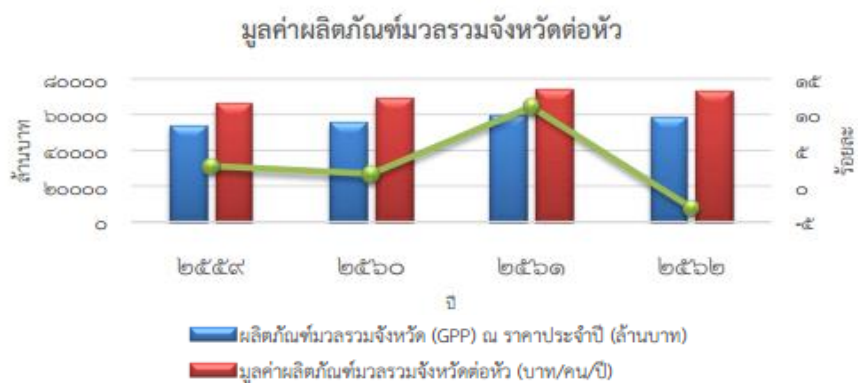
7.1 โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2562 ขึ้นอยู่กับการผลิตภาคเกษตร มีมูลค่า 13,552 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยมีสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง และการผลิตภาคนอกเกษตร มีมูลค่า 45,065 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ประกอบด้วยสาขาที่สำคัญได้แก่ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม ร้อยละ 11.8 สาขาการศึกษา ร้อยละ 15.5 สาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 17.1 สาขาการขนส่ง การขายปลีก ร้อยละ 12.0 สาขาตัวกลางทางการเงิน ร้อยละ 8.4 สาขาอสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 5.6 สาขาก่อสร้าง ร้อยละ 4.2 สาขาการบริหารราชการ ร้อยละ 4.1 สาขาสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 3.4 และอื่นๆ ร้อยละ 5.9 การผลิตทั้ง 2 ภาค จำแนกออกเป็น 19 สาขาดังกราฟ

แผนภาพที่ ๖

ตารางที่ 3 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2559-2562

GPP	ปี 2559 r	2560 r	2561 r	2562 r
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	53,612	55,474	59,700	58,517
ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	66,296	68,930	74,559	73,587
อัตราเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อคนต่อปี (ร้อยละ)	+2.8	+1.7	+11.1	-3.0

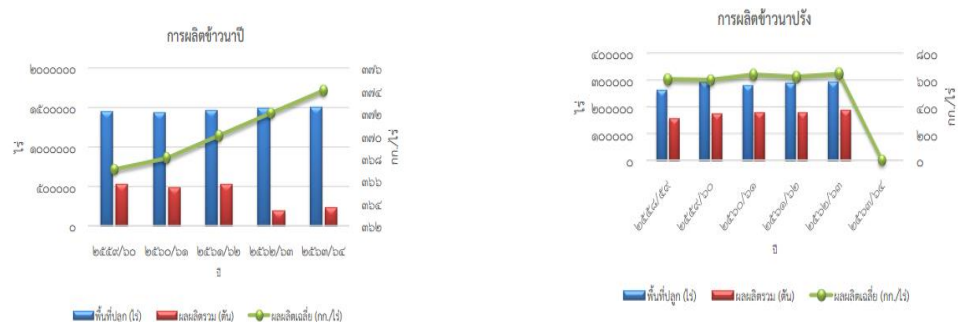
แผนภาพที่ 7 กราฟแสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว

7.2 ด้านการเกษตร

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ 6,946.746 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,341,716 ไร่ มีเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรในปี พ.ศ. 2563 รวมทั้งสิ้น 2,832,890 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.25 ของพื้นที่ทั้งหมด และเกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั้งสิ้น 274,107 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 88.10 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ , สำนักงานประมงจังหวัดกาฬสินธุ์ , สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาฬสินธุ์ , สำนักงานการยางฯ กาฬสินธุ์ ณ วันที่ 28 พฤษภาคม 2564)

1) ผลผลิตข้าว “ข้าว” เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดกาฬสินธุ์ และมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด โดยทั่วไปจะเป็นการปลูกข้าวนาปี และข้าวนาปรัง ต่อมาจังหวัดได้ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิปลอดภัย (GAP) และข้าวหอมมะลิอินทรีย์

แผนภาพที่ 8 กราฟแสดงผลการผลิตข้าวนาปี/นาปรัง จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์

2) พืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดได้แก่ มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และมีพืชเศรษฐกิจรอง ได้แก่ ยางพารา แตงโม ปาล์มน้ำมัน และพุทรา

3) สัตว์เศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัด ได้แก่ โคเนื้อ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดไข่ กระบือ สุกร และโคนม ตามลำดับ โดยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจมากที่สุดคือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ รองลงมา คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ และเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดตามลำดับ ตั้งแต่ปี 2559 – 2561 มีจำนวนเกษตรกรและจำนวนสัตว์เศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากเกษตรกรสนใจประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์มากขึ้น และมีนโยบายจากภาครัฐสนับสนุน สร้างแรงจูงใจด้านปศุสัตว์

4) การทำประมง ตั้งแต่ปี 2559-2563 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉลี่ย 5,917,134.738 กิโลกรัม มีการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัด เช่น กุ้งก้ามกราม และปลากะพง CP

8. ด้านอุตสาหกรรม

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ (สะสม) ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2564 จำนวนทั้งสิ้น 386 โรงงาน เงินทุนรวม 20,506.71 ล้านบาท และมีจำนวนคนงาน 6,813 คน ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และมาตรา 43 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

หมวดอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 5 อันดับแรกของจังหวัด ได้แก่

1) หมวดอุตสาหกรรมผลิตอื่นๆ (ทั่วไป) ประกอบด้วยการผลิต ส่งและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า เงินลงทุน 7,825.08 ล้านบาท รองลงมาการผลิตก๊าซชีวภาพ เงินลงทุน 500.24 ล้านบาท และการผลิตไอน้ำของกิจการโรงแรม เงินลงทุน 248.50 ล้านบาท ตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 53 โรงงาน เงินลงทุนรวม 9,236.69 ล้านบาท คนงาน 677 คน

2) หมวดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืช ประกอบด้วยการทำแป้งมันสำปะหลัง เงินลงทุน 2,913.06 ล้านบาท รองลงมาโรงสีข้าว เงินลงทุน 648.35 ล้านบาท และการทำมันเส้น เงินลงทุน 85.48 ล้านบาท ตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 82 โรงงาน เงินลงทุนรวม 3,729.50 ล้านบาท คนงาน 1,497 คน

3) หมวดอุตสาหกรรมอาหาร ประกอบด้วยการทำน้ำตาลดิบและน้ำตาลทราย เงินลงทุน 1,862.57 ล้านบาท รองลงมา น้ำแข็งก้อนเล็ก 304.64 ล้านบาท และการทำสาหร่ายเงินลงทุน 39.50 ล้านบาท ตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 58 โรงงาน เงินลงทุนรวม 2,800.52 ล้านบาท คนงาน 2,033 คน

4) หมวดอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม ประกอบด้วยการผลิตเอทานอล (ไม่ใช่เพื่อการบริโภค) เงินลงทุน 2,084.25 ล้านบาท และทำน้ำดื่ม เงินลงทุน 3.95 ล้านบาท ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 3 โรงงาน เงินลงทุนรวม 2,096.57 ล้านบาท คนงาน 122 คน

5) หมวดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อโลหะ ประกอบด้วยการทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต ผลิตภัณฑ์คอนกรีตผสมผลิตภัณฑ์ยิบซั่ม หรือผลิตภัณฑ์ปูนปลาสเตอร์ เงินลงทุน 649.76 ล้านบาท ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 57 โรงงาน เงินลงทุนรวม 709.57 ล้านบาท คนงาน 611 คน

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ข้อมูลพื้นฐานด้านการศึกษา ทิศทางการพัฒนาการศึกษา

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรวัยเรียน จำแนกรายอายุ ปี 2566

จำนวนประชากร	ชาย	หญิง	รวม
อายุ 3	4,298	4,048	8,346
อายุ 4	4,461	4,215	8,676
อายุ 5	4,611	4,389	9,000
อายุ 6	4,918	4,529	9,447
อายุ 7	4,883	4,697	9,580
อายุ 8	5,271	4,964	10,235
อายุ 9	5,429	5,070	10,499
อายุ 10	5,812	5,515	11,327
อายุ 11	5,969	5,607	11,576
อายุ 12	5,560	5,193	10,753
อายุ 13	5,727	5,424	11,151
อายุ 14	5,672	5,480	11,152
อายุ 15	5,896	5,564	11,460
อายุ 16	5,958	5,693	11,651
อายุ 17	5,829	5,620	11,449
ยอดรวมทั้งหมด	80,294	76,008	156,302

ตารางที่ 5 จำนวนผู้เรียนแยกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2566

ที่	ระดับการศึกษา	รายละเอียด	ผู้เรียน		ร้อยละ
1	ก่อนประถมศึกษา	เตรียมอนุบาล	25,640	41,637	23.21
		อนุบาล 1 - 3	15,997		
2	ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	58,135	58,135	32.41
3	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนต้น	34,170	34,170	19.05
4	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	มัธยมศึกษาตอนปลาย	29,413	36,638	20.43
		ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	7,225		
5	อุดมศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	4,533	8,778	4.90
		ปริญญาตรี	4,245		
รวมทั้งหมด			179,358	179,358	100.00

ตารางที่ 6 จำนวนสถานศึกษา บุคลากร และผู้เรียน แยกรายสังกัด ปี 2566

ที่	สังกัด	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน บุคลากร	จำนวนผู้เรียน	รวมผู้เรียน
1	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	589	8,902	100,045	100,045
	1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1	169	1,901	20,553	
	1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2	165	1,847	18,598	
	1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3	198	2,232	24,832	
	1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กาฬสินธุ์	55	2,484	35,008	
	1.5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	2	256	1,058	
2	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	52	1,105	16,663	16,663
3	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	18	758	11,940	11,940
4	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	18	489	19,894	19,894
5	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม	1	304	4,063	4,063
6	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	433	1,684	25,640	25,640
7	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	10	91	804	804
8	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม	1	98	309	309
รวมทั้งหมด		1,123	13,249	179,358	179,358

ตารางที่ 7 ดัชนีย่อยด้านการศึกษา

ค่าดัชนี จังหวัดในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 12				
จังหวัด	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ขอนแก่น	0.5936	0.5692	0.6149	0.5966
มหาสารคาม	0.5259	0.5051	0.5617	0.5216
ร้อยเอ็ด	0.4668	0.4879	0.5266	0.5085
กาฬสินธุ์	0.5058	0.4808	0.4957	0.4823

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ดัชนีความก้าวหน้าของคน ประจำปี 2564

ดัชนีย่อยด้านการศึกษาได้สะท้อนการศึกษาของคนไทยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบของดัชนีย่อยด้านการศึกษามี 4 ตัวชี้วัด คือ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา ค่าเฉลี่ยเด็ก 0-5 ปีที่มี

พัฒนาการสมวัย และคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งตัวชี้วัดดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาคนด้านการศึกษาของแต่ละจังหวัด

ตารางที่ 8 ดัชนีย่อยด้านการศึกษา รายตัวชี้วัดย่อย

ปี	ดัชนีย่อยด้านการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์			
	ปีการศึกษาเฉลี่ยประชากร 15 ปีขึ้นไป 2561 (ปี)	อัตราการเข้าเรียนรวม ม.ปลายและอาชีวศึกษา (%)	เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย	คะแนนเฉลี่ย O-NET ระดับ ม.ปลาย (%)
2561	7.77	86.81	90.90	30.34
2562	7.82	75.97	95.01	29.08
2563	7.75	77.82	94.12	30.31
2564	7.92	77.82	90.87	29.79

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ดัชนีความก้าวหน้าของคน ประจำปี 2564

หมายเหตุ : 1. ปีการศึกษาเฉลี่ยประชากร 15 ปีขึ้นไป ปี พ.ศ. 2564
 2. อัตราการเข้าเรียนรวม ม.ปลายและอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. 2564
 3. ค่าเฉลี่ยเด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย ปี พ.ศ. 2564
 4. คะแนนเฉลี่ย O-NET ระดับ ม.ปลาย ปีการศึกษา 2564

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	
ภาษาไทย	48.36	50.72	+2.36
ภาษาอังกฤษ	34.43	32.06	-2.37
คณิตศาสตร์	34.77	24.59	-10.18
วิทยาศาสตร์	33.31	36.19	+2.88
เฉลี่ย	37.72	35.89	-1.83

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	
ภาษาไทย	47.23	50.12	+2.89
ภาษาอังกฤษ	27.88	28.85	+0.97
คณิตศาสตร์	22.12	22.25	+0.13
วิทยาศาสตร์	30.20	31.88	+1.68
เฉลี่ย	31.86	33.28	+1.42

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	
ภาษาไทย	44.80	42.69	-2.11
ภาษาอังกฤษ	22.33	22.00	-0.33
คณิตศาสตร์	19.10	20.03	+0.93
วิทยาศาสตร์	27.70	27.28	-0.42
สังคมศึกษาฯ	35.79	32.40	-3.39
เฉลี่ย	29.94	36.10	-1.06

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติ V-NET ปีการศึกษา 2564 – 2565
(ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ)

สมรรถนะ	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
		ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	
ความรู้ด้านสมรรถนะหลักและ สมรรถนะทั่วไป	ปวช.3	40.80	41.14	+0.34
	ปวส.2	-	-	-

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบ NT ปีการศึกษา 2564 – 2565 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความสามารถด้าน	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่าง
	ปีการศึกษา 2564	ปีการศึกษา 2565	
คณิตศาสตร์	51.94	58.30	+6.36
ภาษาไทย	56.94	63.50	+6.56
เฉลี่ย	54.44	60.9	+6.45

ตารางที่ 14 สัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาในระดับปฐมวัย

ปีการศึกษา	2562	2563	2564	2565
สัดส่วนร้อยละ	70	70	70	71.89

ตารางที่ 15 สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ปีการศึกษา	2562	2563	2564	2565
สัดส่วนร้อยละ	93.13	95.65	99.53	96.86

ตารางที่ 16 สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

	2562	2563	2564	2565
สัดส่วนร้อยละ	84.06	84.55	92.28	92.85

ตารางที่ 17 สัดส่วนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา	2562	2563	2564	2565
สัดส่วนร้อยละ	80.64	81.14	95.50	88.11

สาระสำคัญทิศทางการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2566

วิสัยทัศน์

จังหวัดกาฬสินธุ์ มุ่งพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างพลเมืองคุณภาพในโลกยุคใหม่

ค่านิยม

1. พัฒนานวัตกรรม หมายถึง ความคิด การปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย
2. นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การนำแนวคิด รูปแบบวิธีการ กระบวนการ สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งคิดค้นใหม่ๆ มาช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
3. พัฒนานวัตกรรมการศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมจัดการศึกษา เพื่อเผยแพร่อำนวยความสะดวกให้ครูสามารถออกแบบกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะของนักประดิษฐ์
4. เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง ประชากรทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล อันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากการศึกษา หรือจากกิจกรรมในวิถีชีวิตที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตายมีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา มีคุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

พันธกิจ (MISSION)

1. พัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียม
2. พัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข
3. พัฒนาสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน ให้สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม
4. บริหารการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ
5. อนุรักษ์ สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

เป้าประสงค์รวม (GOAL)

1. ประชาชนทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพทัวถึง และเท่าเทียม
2. ผู้เรียนทุกช่วงวัย ได้รับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เป็นพลเมืองคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน เศรษฐกิจ และสังคม ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขในโลกยุคใหม่
3. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มีสมรรถนะอาชีพพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
4. มีการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ และบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล
5. อนุรักษ์ สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา และ อัตลักษณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 : สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและ เท่าเทียม
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพและมีทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษา
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 : ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเอกลักษณ์จังหวัดกาฬสินธุ์

ส่วนที่ 2

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) กับการพัฒนาประเทศไทย

การพัฒนาเพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือเป้าหมายการพัฒนาของโลก “The Global Goals” นั้น เป็นความพยายามที่จะขจัดความยากจนความไม่เท่าเทียม และสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานะอากาศ ในขณะที่จะไม่ทิ้งให้ใครอยู่ข้างหลังส่วนเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยภายใต้วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ดังนั้น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยตามยุทธศาสตร์ชาติจึงมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพียงแต่จุดเน้นและเป้าหมายของการพัฒนาประเทศไทย ถูกกำหนดขึ้นภายใต้บริบท สถานะแวดล้อม สภาพปัญหาและความพร้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศไทย

1. วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน : เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาของโลก โดยการตั้งเป้าหมายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของโลกเริ่มจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) มีระยะเวลา 15 ปี (พ.ศ. 2543-2558) ตั้งเป้าหมายของการพัฒนาไว้ 8 เป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) ขจัดความยากจนและความหิวโหย
- 2) ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
- 3) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี
- 4) ลดอัตราการตายของเด็ก
- 5) พัฒนาสุขภาพสตรีตั้งครรภ์
- 6) ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ
- 7) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 8) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษที่ผ่านมา มีทั้งในส่วนที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ หลังจากสิ้นสุดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ สหประชาชาติได้ริเริ่มดำเนินการหารือเกี่ยวกับการพัฒนาของโลกให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ภายใต้ชื่อ เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเพิ่มเป้าหมายจาก 8 เป้าหมาย เป็น 17 เป้าหมายหลัก (Goals) โดยในแต่ละเป้าหมายจะกำหนดเป้าหมายย่อย เรียกว่า เป้าประสงค์ (Targets) และในแต่ละเป้าประสงค์จะกำหนด ตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานในแต่ละ

เป้าหมาย ทั้งนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย

- 1) ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่
- 2) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- 3) สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย
- 4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 5) บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน
- 6) สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน
- 7) สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน
- 8) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
- 9) สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
- 10) ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ
- 11) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน
- 12) สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- 13) ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- 14) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 15) ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
- 16) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ
- 17) เสริมความแข็งแกร่งให้แก่อกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Quality education)	
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573	4.1.1 สัดส่วนของเด็ก/เยาวชนใน (ก) ระดับชั้น ป.2 หรือ ป.3 (ข) ป.6 และ (ค) ม.3 ที่มีความสามารถตามเกณฑ์ขั้นต่ำอย่างน้อย ใน (1) ด้านการอ่าน และ (2) ด้านคณิตศาสตร์ หรือการคิดคำนวณ จำแนกตาม เพศ 4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573	4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ 4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ทั้งในระบบ นอกกระบวนการศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ขนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพ ทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง-ผู้ชาย/ในเขต-นอกเขตเมือง/ความมั่งคั่งสูง-ต่ำ และอื่น ๆ เช่น สถานะความพิการ ขนพื้นเมือง และคนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งหากมีข้อมูล) สำหรับทุกตัวชี้วัดที่ในรายการนี้ที่สามารถแยกได้
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	4.6.1 สัดส่วนของประชากรในกลุ่มอายุที่กำหนด มีความรู้ความสามารถสำหรับการทำงานในด้าน ก) การอ่านออกเขียนได้ ข) ทักษะในการคำนวณ จำแนกตามเพศ
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้	4.7.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรลุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู

ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	และ (ง) การประเมินผลนักเรียน
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุม และมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน	4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำ ความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563	4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา จำแนกตามสาขาและประเภทการศึกษา
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณภาพเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา สัดส่วนของครูในระดับ (a) ก่อนประถมศึกษา (b) ประถมศึกษา (c) มัธยมศึกษาตอนต้น และ (d) มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอน ในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ

สำหรับการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก ครอบคลุมมิติการพัฒนาทั้งด้านการพัฒนานคน เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง สิ่งแวดล้อม สันติภาพและความยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ดังนี้

1. การพัฒนานคน (People): 1 ยุติความยากจน, 2 ยุติความหิวโหย, 3 สุขภาพที่ดี, 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ, 5 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

2. สิ่งแวดล้อม (Planet): 6 การจัดการน้ำและสุขาภิบาล, 12 การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน, 13 การต่อสู้ปัญหาเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, 14 ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน, 15 ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน
3. เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity): 7 พลังงานสมัยใหม่, 8 การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม และการมีงานที่มีคุณค่า, 9 โครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง, 10 ลดความไม่เสมอภาค, 11 เมืองและการตั้งถิ่นฐาน
4. สันติภาพและความยุติธรรม (Peace): 16 สังคมที่สงบสุขและความยุติธรรม
5. ความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership): 17 หุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลก

ภายใต้ 17 เป้าหมายหลัก (Goals) ในแต่ละเป้าหมายจะมีเป้าหมายย่อย (Targets) รวมทั้งสิ้น 169 เป้าหมาย โดยเป้าหมายย่อยจะเป็นตัวกำหนดประเด็นหรือขอบเขตของการพัฒนาของเป้าหมายหลักให้มีความชัดเจน เจาะจงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในแต่ละเป้าหมายหลัก จะประกอบด้วยเป้าหมายย่อย 2 รูปแบบ คือ เป็นตัวเลขล้วน เช่น 1.1 1.2 เป็นต้น กับเป็นตัวเลขและตัวอักษร เช่น 1.a 1.b เป็นต้น ความแตกต่างของเป้าหมายย่อยที่เป็นตัวเลขล้วน กับตัวเลขผสมตัวอักษร คือ เป้าหมายย่อยที่เป็นตัวเลขล้วน เป็นการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในเชิงผลลัพธ์ของการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายนั้น ๆ ส่วนเป้าหมายที่เป็นตัวเลขผสมตัวอักษร เป็นการกำหนดเป้าหมายในเชิงแนวทางหลักหรือประเด็นหลักที่ควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายนั้น ๆ สำหรับหลักการการพัฒนาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่**เน้นครอบคลุม** **ทั่วถึง** ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง จะเห็นได้จากหลายเป้าหมายระบุให้มีความสำคัญกับคนยากจนเปราะบาง หรือชายขอบให้ได้รับประโยชน์หรือมีโอกาสเข้าถึงการพัฒนาทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และบริการสาธารณะต่าง ๆ และมุ่งเน้นให้ประเทศที่พัฒนาแล้วให้ความช่วยเหลือประเทศที่กำลังพัฒนาหรือพัฒนาน้อย มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการ**พัฒนาแบบบูรณาการ** กล่าวคือ การพัฒนาที่ต้องดำเนินการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันในทุกมิติ ทุกด้าน ไม่สามารถดำเนินการแบบแยกส่วนเป็นด้าน หรือเป็นเป้าหมายได้ เนื่องจากแต่ละเป้าหมายหลักมีส่วนส่งเสริม และสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายซึ่งกันและกัน เช่น การบรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม ย่อมมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องเชื่อมโยงเป้าหมายหลักที่ 1 การให้เด็กยากจนเข้าถึงบริการพื้นฐาน เป้าหมายหลักที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาเด็กเตี้ย แคระแกรน หรือมีภาวะทุพโภชนาการ เป้าหมายหลักที่ 6 การมีน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัย เป้าหมายหลักที่ 9 การเข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และอินเทอร์เน็ต เป้าหมายหลักที่ 13 การพัฒนาหลักสูตร เพื่อสร้างความตระหนักรู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายหลักที่ 17 เรื่องเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพราะฉะนั้น การดำเนินการพัฒนาเพื่อให้

บรรลุเป้าหมายแต่ละเป้าหมายหลักจึงมีความเชื่อมโยง และส่งผลซึ่งกันและกันด้วย นอกจากนี้ การพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาในระดับพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างความตระหนัก กระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ด้วยตนเอง จะทำให้ การแก้ปัญหานั้น เป็นไปอย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่และมีความยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อให้ สามารถติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบ ในแต่ละเป้าหมายย่อยจึงมีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายไว้ให้ชัดเจน (Global SDG indicators) เพื่อการ ติดตามและประเมินผล SDGs ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 11 ตัวชี้วัด

2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย : ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศ ในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผล ให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบ ในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตรา การขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2560 ที่ร้อยละ 3.9 ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ 6.0 ต่อปี ในช่วงเวลาเกือบ 6 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศ และสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วย นวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำ เทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะ ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนี้ ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพ การให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหา ความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนา ประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวาง กลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ยังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลือง และเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหา ของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาด ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนส่งเสริมคนในชาติ ให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน และวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนา ประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการ จัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาค และเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดน กับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดย่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเศมหาอำนาจที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์ และมาตรฐานสากลต่าง ๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ และการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี 2574 จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภครุ่นสูงวัยที่จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะ

แรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์เนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่าง ๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียว การรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก รวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น กฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีส จะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของ การจ้างงานและอาชีพ สาขากิจการผลิตและบริการใหม่ ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่น ๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยี และสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยาก การเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมี ความแปรปรวนมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่าง ๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทย

จำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน และอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ

เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวที่จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศได้รับการพัฒนาระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาโลกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศเพื่อยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม คนไทยได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี เก่ง มีวินัย คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สามารถ “รู้ รับ ปรับใช้” เทคโนโลยีใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐาน ระบบสวัสดิการ และกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปทบทวนทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและ

การลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสากลบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้น กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

3. ความเชื่อมโยงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทย

ประเทศไทยร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในคราวการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 70 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 17 เป้าหมายหลัก เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน SDGs มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ คือ สามารถใช้เป็นเครื่องมือชี้วัด เพื่อประเมินความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ และบ่งบอกสถานะความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อเปรียบเทียบกับหรือเทียบเคียงกับประเทศอื่น ๆ รวมถึง การนำตัวอย่างหรือต้นแบบของการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จ ไปใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับของประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาในแต่ละเป้าหมายให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้แต่ละประเทศนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม ในการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs มาใช้นั้น สิ่งสำคัญ คือ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการที่ถูกต้อง นำไปปรับใช้ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพปัญหาหรือเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ ตั้งแต่ระดับประเทศลงไปจนถึงระดับพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น จึงจะเกิดประโยชน์และส่งผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยให้มีความยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติ มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านการพัฒนาคน เศรษฐกิจและความมั่นคง สิ่งแวดล้อม สังคมและความยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงระหว่าง 169 เป้าหมายย่อย (Targets) ของ SDGs กับ 37 เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 23 ฉบับ และ 140 เป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทฯ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อประมวลความสอดคล้องการกำหนดทิศทางการพัฒนาระดับประเทศกับระดับนานาชาติ และนำไปสู่การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยให้สามารถบรรลุทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ได้ในคราวเดียวกัน เพิ่มประสิทธิภาพการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ พบว่า เป้าหมาย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมายหลัก และ 169 เป้าหมายย่อยมีความสัมพันธ์สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 22 ประเด็นดังภาพต่อไปนี้

ส่วนที่ 3

ความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 4 “สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียมและสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ต่อประเทศไทย

1. ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาประเทศ

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 (4) ระบุให้บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาบรมในการศึกษาภาคบังคับ มาตรา 54 รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษิตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการ และตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชนได้รับ การศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุน ได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนั้น การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา 257 จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษิตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กหรือผู้ใหญ่ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะและทัศนคติที่ดี นำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิต การศึกษาจึงต้องมีการจัดการที่สามารถให้หรือสร้าง หรือถ่ายทอด ให้กับคนในสังคมทุกคน ทุกระดับ ทุกวัย ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบ มุ่งเน้นให้ประชากรในช่วงวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษา ตั้งแต่ก่อน

ประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพหรือก้าวสู่ตลาดแรงงาน ส่วนการศึกษานอกระบบ มุ่งเน้นการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชากรที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบ หรือผู้ที่เข้าสู่ตลาด แรงงานหรือประกอบอาชีพ ได้ เรียนรู้เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์เพิ่มขึ้น เท้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ด้วย ดังนั้น การศึกษาจึงเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความพร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตามศักยภาพและคุณภาพของ ประชากรไทยทุกช่วงวัยเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานและการคุ้มครองทางสังคมของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่ม มากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องและส่ง ผลกระทบซึ่งกันและกัน ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นกรอบแนวทางการพัฒนา ประเทศระยะยาว 15 ปี ที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนา การดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ จากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงานแบบบูรณาการซึ่งการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ กับการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังที่ได้ กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และส่งผลต่อกัน อีกทั้งมี “ทรัพยากรมนุษย์” เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดใน ยุทธศาสตร์ชาติ โดยแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ พร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาและยกระดับ คนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ ดีรอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อม อารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 รวมทั้งอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการ เรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนักพัฒนาเทคโนโลยี ระดับสูงและนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของ ตนเอง” ซึ่งกลไกหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2580 คือ แผนแม่บท ภายใต้อุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้อุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ เป็นการกำหนดประเด็นในลักษณะที่มี การบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง และประเด็นการพัฒนาจะไม่มี ความซ้ำซ้อนกันระหว่างแผนแม่บทฯ เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำแผนแม่บทฯ ไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และป้องกันการเกิดความสับสน โดยแผนแม่บทภายใต้อุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 2 ที่มีความสำคัญในการเป็นแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ และถ่ายทอดไปสู่แนวทางในการปฏิบัติในแผนระดับที่ 3 ของหน่วยงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 แผนแม่บทภายใต้อุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ฉบับ จึงมีการกำหนดองค์ประกอบของแผนตาม หลักการความสัมพันธ์เชิงเหตุผลที่ต้องมีการระบุแนวทางการพัฒนาและการดำเนินแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ต้อง สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ ประเทศและประชาชนทุกกลุ่มวัยจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

วัยในครรภ์มารดาถึงปฐมวัย เด็กและมารดาทุกคนจะได้รับการดูแลตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โภชนาการ และสมวัย ผ่านระบบบริการสาธารณสุขที่มีกระจายครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคอย่างทั่วถึง ด้วยบริการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัย และมีคุณภาพ เด็กจะเกิดมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ปลอดภัย สงบสุข เติบโตในสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่ดี มีทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นต่อการเติบโต ได้รับการเลี้ยงดูจากทั้งพ่อและแม่ของเด็กที่จะมีเวลาให้กับลูกของตนมากขึ้น พร้อมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเลี้ยงดู และศูนย์เด็กเล็กที่พ่อแม่ทุกคนสามารถเข้าถึง มีคุณภาพ และเอื้อต่อการเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตได้อย่างดี มีทักษะ สุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดีพร้อมมีพัฒนาสมวัย

วัยประถมศึกษา ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงการศึกษาภาคบังคับ จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อผู้เรียนมีดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อการเรียนรู้แห่งชาติที่สามารถขยายความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปสู่วิทยาลัย นักเรียน และครูที่ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมทั้งผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลและขาดแคลนทุนทรัพย์จะได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึงในทุก ๆ พื้นที่ เพื่อให้ นักเรียนได้รับการปูพื้นฐานความพร้อมทั้งกาย ใจ และสติปัญญาให้พร้อมรองรับการพัฒนาของช่วงวัยต่อไป และได้รับการปลูกฝังวัฒนธรรมการใช้ชีวิตในสังคมที่ดี ให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีวินัย พร้อมเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

วัยรุ่น นักศึกษา จะได้รับการเรียนรู้ให้มีทักษะและองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ ได้รับการพัฒนานิพนธ์ คุณธรรม จริยธรรม ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาพที่ดี ได้รับความรู้และการพัฒนาสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการภาคการผลิตของประเทศ สร้างผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาประเทศไทยสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคตผ่านสถาบันศึกษายุคใหม่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ความรู้ในทางวิชาการที่สามารถใช้องค์ความรู้ทางวิชาการในการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมในด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และใส่ใจ ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทย ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ สู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ทัดเทียมกับนานาประเทศทั่วโลก

วัยทำงาน จะได้รับการพัฒนาศักยภาพที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นคนไทยที่มีทักษะสูง มีองค์ความรู้ฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานในทุกสายอาชีพ ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมทั้งจะได้รับการสนับสนุนให้มีช่องทางหารายได้ที่หลากหลายขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้ อาทิ ธุรกิจสตาร์ทอัพที่กำลังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถเป็นช่องทางธุรกิจที่ขยายวงกว้างไปยังต่างประเทศ มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ขณะเดียวกันจะได้รับประโยชน์จากการกระจายความเจริญที่จะไปสู่ทุกภูมิภาคของประเทศในอนาคต ส่งผลให้ประชากรวัยทำงานสามารถทำงานได้ในภูมิภาคของตนเอง มีโอกาสได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความอยู่ดีมีสุขเพิ่มมากขึ้น โดยที่แต่ละพื้นที่/ภูมิภาคจะได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพทั้งในภาคอุตสาหกรรม บริการและท่องเที่ยว และภาคเกษตร มีโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องที่เอื้อและอำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตและการทำงาน

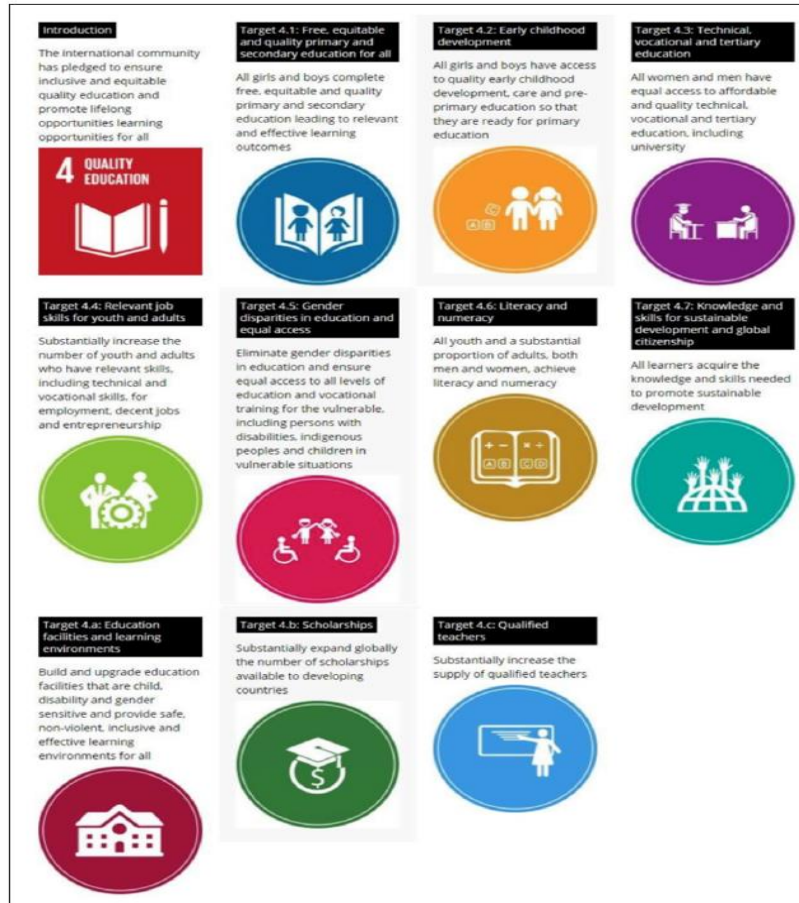
วัยสูงอายุ จะได้รับการดูแลทั้งด้านสุขภาพ การดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยของผู้สูงอายุ ทั้งผู้สูงอายุวัยต้นอายุ ผู้สูงอายุวัยกลางอายุ และผู้สูงอายุวัยปลาย มีอุปกรณ์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัย มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ได้รับการบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและเอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทางสังคม มีสุขภาพกายและใจที่ดี และเป็นแรงพลังในการช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ

โดยสรุป การพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ได้นั้น ปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ “คน หรือ ทรัพยากรมนุษย์” ของประเทศ กล่าวคือ ประเทศที่มีคนที่มีคุณภาพมีศักยภาพ ย่อมสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน สำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการให้คนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียมกัน และมีโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

2. ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมายที่ 4) กับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

2.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ภายในปี 2573 เป็นการสร้างหลักประกันว่า เด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึง การพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาวิชาเทคนิค อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพ เพิ่มจำนวนเยาวชนและ ผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดี และการเป็นผู้ประกอบการ ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้ พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมสร้างหลักประกันว่า เยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ สร้าง หลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความ หลากหลายทางวัฒนธรรมและในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างและยกระดับอุปกรณ์และ เครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการและเพศสภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ ให้สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศ ในแอฟริกา ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลัง พัฒนาอื่น ๆ และเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการ ฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะ ขนาดเล็ก

ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (เป้าหมาย 4) กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คือ ประเด็นแผนแม่บท (2) การต่างประเทศ (10) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และ (12) การพัฒนาการเรียนรู้ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ

ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมายย่อย (SDG Targets)	ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อยของแผนแม่บท	เกี่ยวข้องโดยตรง	เกี่ยวข้องโดยอ้อม
4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพภายในปี พ.ศ. 2573	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนาการดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาภายในปี พ.ศ. 2573	110201 เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น	✓	
4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษ อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	110401 แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่	✓	

เป้าหมายย่อย (SDG Targets)	ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อย ของแผนแม่บทฯ	เกี่ยวข้อง โดยตรง	เกี่ยวข้อง โดยอ้อม
	ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและ ความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น		
	110402 มีคนไทยที่มีความสามารถ และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเข้ามาทำ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น		✓
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถ เข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดีขึ้น	✓	
4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้าน การศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่ เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพ ทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคน และผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้า หาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการ แก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถ เข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดีขึ้น	✓	
4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับ ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริม การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษา สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิต ที่ยั่งยืนสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค	100101 คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความ พร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมดุล ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น	✓	

เป้าหมายย่อย (SDG Targets)	ความเชื่อมโยงกับเป้าหมายย่อย ของแผนแม่บทฯ	เกี่ยวข้อง โดยตรง	เกี่ยวข้อง โดยอ้อม
ระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่ง ความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชม ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการ ที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573	110301 วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะ ในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้า หาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการ แก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถ เข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดีขึ้น	✓	
4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจน เครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหว ต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มี สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมี ประสิทธิภาพสำหรับทุกคน	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตดีขึ้น	✓	
4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็น เกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึง การฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ ในประเทศ พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563	020202 ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก		✓
4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการ ดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนา น้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะ ขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573	020202 ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก		✓
	120101 คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้ และทักษะ ที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถ เข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดีขึ้น	✓	

(1) ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคต ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

โดยปัจจุบัน โครงสร้างประชากรไทยกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัย และจะเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ในช่วงปี 2564 ซึ่งทำให้ประชากรวัยแรงงานจะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยในปี 2561 อยู่ที่ 1.58 ซึ่งต่ำกว่าระดับทดแทน นอกจากนี้ กลุ่มวัยต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาและความท้าทายในแต่ละกลุ่ม อาทิ โภชนาการในกลุ่มเด็กปฐมวัย ความสามารถทางความรู้ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มวัยรุ่น ผลผลิตภาพแรงงานต่ำในกลุ่มวัยแรงงาน และปัญหาสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

เป้าหมาย คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยซึ่งเป็นหน่วยที่ย่อยที่สุดเพื่อให้สามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคม พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 รวมทั้งอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูงและนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง” แผนแม่บทประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตได้กำหนดแผนย่อยไว้ 5 แผนย่อย เพื่อพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ดังนี้

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และการมีระบบและกลไกรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย โดยจัดให้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ พร้อมทั้งส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงพยาบาลทุกระดับดำเนินงานตามมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็กสู่มาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และสารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก การกระตุ้นพัฒนาการสมองและการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยทุกด้าน

การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ ทักษะด้านดิจิทัล และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน จัดให้มีการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างระบบสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านความฉลาดทางเชาวนปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มวัยเรียน/วัยรุ่น รวมทั้งสร้างความอยากรู้อยากเห็นและสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ด้วยการยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและผลิตภาพเพิ่มขึ้นให้กับประเทศ เสริมสร้างความรู้และยกระดับตนเอง สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ และความรู้ความเข้าใจและทักษะทางการเงิน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและหลักประกันของตนเองและครอบครัว ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้แรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และสามารถพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสร้งงานใหม่ ๆ และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับวัยทำงานผ่านระบบการคุ้มครองทางสังคมและการส่งเสริมการออม

การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนและประเทศ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการออมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และส่งเสริมสนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

(2) ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งสอดคล้อง กับศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านทักษะและมิติดนตรี กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มีความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก ซึ่งการศึกษาและการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีทักษะความรู้ ทักษะอาชีพบนฐานพหุปัญญา มีสมรรถนะที่มีคุณภาพสูง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

โดยในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่าคนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 8.8 ปี ในปี 2551 เป็น 9.4 ปี ในปี 2559 แต่ในภาพรวมคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน ในปี 2560 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และผลคะแนนสอบ PISA ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน เนื่องจากข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทย ทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจุบันสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ขณะที่ในระดับอาชีวศึกษายังมีเด็กที่สนใจเรียนต่อสายอาชีพในสัดส่วนที่น้อย ส่วนระดับอุดมศึกษาพบว่าการเปิดหลักสูตรโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาดงาน บัณฑิตที่จบออกมาบางส่วนยังมีปัญหาคุณภาพ

เป้าหมาย

1. คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลก ศตวรรษที่ 21 สามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญา

ดังนั้น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว ควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพ ผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง โดยประกอบด้วย 2 แผนย่อย ดังนี้

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ด้วยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยวางแผนการผลิต พัฒนาและปรับบทบาท “ครูคณาจารย์ยุคใหม่” ให้เป็น “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน สายอาชีพและระบบสนับสนุนอื่น ๆ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท โดยปฏิรูปโครงสร้างองค์กรด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยแยกการประกันคุณภาพการศึกษาออกจากการประเมินคุณภาพและการรับรองคุณภาพและการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา ปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการ

วัดระดับความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ การเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดให้มีระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น มีมาตรการจูงใจและส่งเสริมสนับสนุนให้คนเข้าสู่ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาค้นเอง รวมถึงการยกระดับทักษะวิชาชีพ พัฒนาระบบการเรียนรู้ชุมชนให้เข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ พัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาค้นเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ รวมถึงการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในระดับนานาชาติ รวมถึงการพัฒนาศูนย์วิจัยเฉพาะทางศูนย์ฝึกอบรมและทดสอบในระดับภูมิภาค จัดให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจัดให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและการพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้านในระบบการศึกษา และสำหรับประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและนักเรียนกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา ผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ โดยพัฒนาระบบบริหารจัดการ กลไกการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวในการเสริมสร้างความสามารถพิเศษตามความถนัดและศักยภาพ ทั้งด้านกีฬา ภาษาและวรรณกรรม สุนทรียศิลป์ ส่งเสริมสนับสนุนระบบสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษบนฐานพหุปัญญา ส่งเสริมสนับสนุนมาตรการจูงใจแก่ภาคเอกชน และสื่อ ในการมีส่วนร่วมและผลักดันให้ผู้มีความสามารถพิเศษ มีบทบาทเด่นในระดับนานาชาติ การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดยจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสนับสนุนเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษได้สร้างความเข้มแข็งและต่อยอดได้ จัดให้มีกลไกการทำงานในลักษณะการรวมตัวของกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษในหลากหลายสาขาวิชา เพื่อรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยี ชื่นแนวหน้าเพื่อพัฒนาต่อยอดงานวิจัยเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ และสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อสถาบันวิจัยชั้นนำทั่วโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้นักวิจัยความสามารถสูงของไทยให้มีศักยภาพสูงยิ่งขึ้น

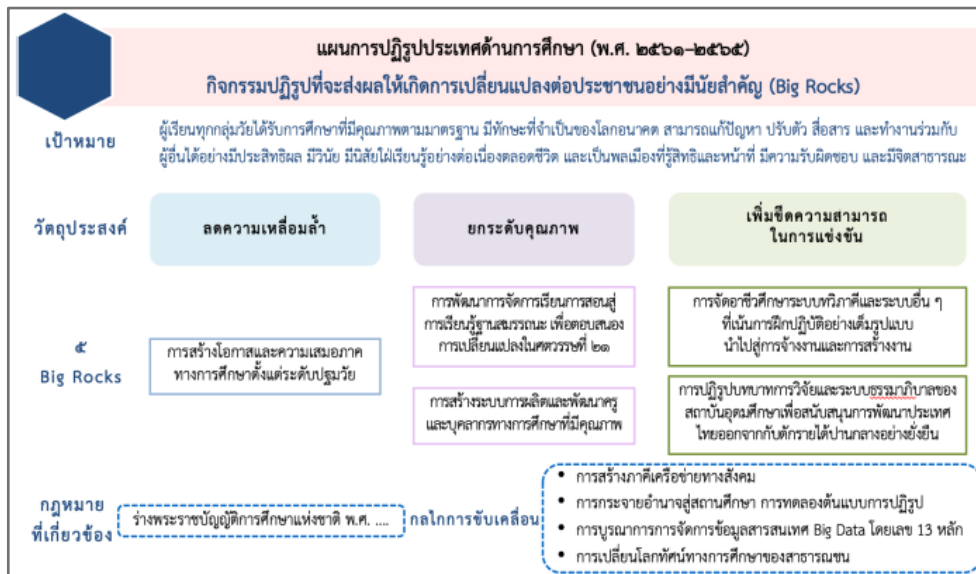
2.2 แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)

การปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและปฏิรูประบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้งการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาโดยใช้ระบบทวิภาคีหรือระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน และการปฏิรูปบทบาทการวิจัย

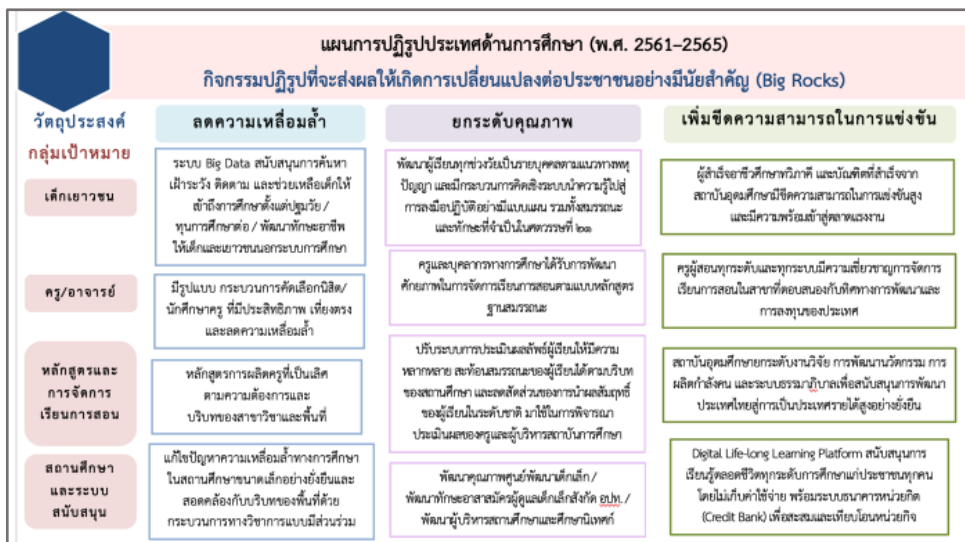
และระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลาง อย่างยั่งยืน นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนที่สำคัญ ได้แก่ การเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทางสังคมและสื่อ ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูป และความเป็นเจ้าของร่วมในเป้าหมายและความสำเร็จของการปฏิรูปของประชาชน การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา และการทดลองนำร่องกิจกรรมปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องต่อบริบทพื้นที่อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Big Data for Education) ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา ติดตามเฝ้าระวังเด็กไม่ให้ออกจากระบบการศึกษา เพื่อให้การช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที รวมถึงการติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนรายบุคคลให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน การเปลี่ยนโลกทัศน์ทางการศึกษาของสาธารณชนในการสื่อสาร ปลุกฝัง พัฒนาวิธีคิด ปรับเปลี่ยนค่านิยม ทศนคติ ความคาดหวังต่อระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาอิงฐานสมรรถนะ ที่มุ่งให้ครูและนักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการติดตาม รวบรวมผลการดำเนินงานจากเจ้าภาพหลักในแต่ละกิจกรรม และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ทั้งนี้ กิจกรรมปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาดังกล่าว ได้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ที่บัญญัติให้มีการดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 258 จ (4) ที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาเด็กเล็ก การสร้างโอกาสทางการศึกษา การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาครู และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลาย การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา การพัฒนาทักษะอาชีพการรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ รวมถึงได้คำนึงถึงประเด็นปัญหาทางการศึกษาของประเทศทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปัญหาของระบบการศึกษาที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการบริหารและการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ยังได้คำนึงถึงสถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่สำคัญ อาทิ สถานการณ์ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยให้มีการสื่อสารไร้พรมแดนและสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแหล่งความรู้ได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา และบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชากรทั่วโลกในทุกกลุ่มทุกวัย ที่จะต้องเผชิญความท้าทายกับวิถีชีวิตใหม่ เพื่อให้การศึกษาของประเทศสามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต

เป้าหมาย กิจกรรมปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและกลไกการขับเคลื่อน

กิจกรรมปฏิรูปประเทศที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

1. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาดังแต่ระดับปฐมวัย เด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงก่อนวัยเรียน (3-5 ปี) เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการตลอดช่วงชีวิตของบุคคล หากเด็กในช่วงวัยนี้ไม่ได้รับการดูแลที่เหมาะสม โดยเฉพาะในครอบครัวที่ด้อยโอกาสขาดความพร้อม จะส่งผลให้สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันเด็กในช่วงอายุก่อนวัยเรียนที่ไม่ได้เข้าไปอยู่ในระบบการศึกษาปฐมวัย อาทิ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือห้องเรียนระดับอนุบาลยังมีสัดส่วนสูงมากกว่าร้อยละ 10 โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและทำงานอยู่ต่างถิ่น ซึ่งมักนำบุตรหลานเข้าเรียนระดับอนุบาลล่าช้า หรือไม่ได้ส่งเข้าเรียน ทำให้เด็กเหล่านี้เสี่ยงต่อการมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ล่าช้า ไม่ทันเพื่อน นับตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งช่องว่างของความเหลื่อมล้ำด้านพัฒนาการนี้ หากไม่ถูกค้นพบและได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที จะมีแนวโน้มแย่งลงในอนาคต ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ทักษะการเรียนรู้ และความเสียง

ต่อการออกจากระบบการศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานในที่สุด รวมทั้งยังมีเด็กและเยาวชนที่ออกนอกระบบการศึกษาจำนวนมากที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิต อีกทั้งยังมีประชากรวัยแรงงานขาดทักษะด้านการอ่านและคณิตศาสตร์จำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นการขาดโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย และป้องกันเด็กเยาวชนออกจากระบบการศึกษา โดยพัฒนาระบบการค้นหา เฝ้าระวัง ติดตาม และช่วยเหลือเด็กให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย และติดตาม ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าศึกษาต่อหรือได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือสำรวจความพร้อมของเด็กปฐมวัยในการเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษา (School Readiness Survey) และการพัฒนาเครื่องมือการประเมินศักยภาพด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยแรงงาน (Workforce Readiness Survey) เพื่อให้สังคมไทยได้เฝ้าระวังและติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพและความเสมอภาคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทยอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนให้มีกลไกการสนับสนุนอย่างเพียงพอทั้งในการป้องกันและมาตรการแก้ไขปัญหาลูกหลานเด็กและเยาวชนออกจากระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย การดำเนินงานในระดับพื้นที่ และต้นสังกัด และการติดตามความคืบหน้า และการระดมการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยตามกิจกรรมปฏิรูปนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกข้อที่ 4 (UN SDG4) แล้ว ยังเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนากำลังคนของประเทศให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยให้สามารถก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) สู่การเป็นประเทศรายได้สูง (High Income Country) ให้ได้ภายใน 20 ปี ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

- 1) เด็กปฐมวัยในช่วงก่อนวัยเรียน (3 - 5 ปี) ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และได้รับโอกาสทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงระบบการศึกษาซึ่งจัดการโดยครอบครัวหรือกลุ่มของครอบครัวจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือระดับสูงกว่าอย่างเสมอภาคตามศักยภาพและความถนัด
- 2) เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา กลับเข้าศึกษาต่ออย่างน้อยจนจบการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้
- 3) ประชากรวัยแรงงานมีทักษะด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ (Literacy & Numeracy Competency) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน
- 4) เกิดระบบหลักประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชน

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) การพัฒนาเครื่องมือ และระบบบูรณาการการทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูป โดยกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของเด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา และเป้าหมายร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา พัฒนาระบบการค้นหา เฝ้าระวัง ติดตาม และช่วยเหลือเด็กให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย และติดตาม ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าศึกษาต่อหรือได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ พัฒนาเครื่องมือสำรวจความพร้อมของเด็กปฐมวัยในการเข้าสู่การศึกษา

ระดับประถมศึกษา (School Readiness Survey) เป็นรายจังหวัด พัฒนาเครื่องมือการประเมินศักยภาพด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยแรงงาน (Workforce Readiness Survey)

2) การสนับสนุนนวัตกรรมการป้องกัน (Prevention) และการแก้ไข (Correction) ปัญหาเด็กและเยาวชนออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยสนับสนุนทุนการศึกษาและเงินอุดหนุนแก่เด็กที่มีฐานะครอบครัวยากจนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จนถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในสถานศึกษาและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดให้สามารถพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ พัฒนาระบบคัดกรองเด็กเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา สนับสนุนการพัฒนากระบวนการพื้นฐานข้อมูล งานวิจัย และการพัฒนานวัตกรรมเชิงสหวิทยาการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน สร้างนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovator) ทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อร่วมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนไทย

3) การสนับสนุนกลไกการดำเนินงานในระดับพื้นที่ และต้นสังกัด โดยสนับสนุนการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สนับสนุนองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะให้แก่ครูปฐมวัย ครูผู้ช่วย และอาสาสมัครผู้ดูแลเด็กเล็กทุกสังกัด รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพให้เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจ สนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีข้อมูล องค์ความรู้ และเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ด้วยกระบวนการทางวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของสถานศึกษาขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร (Protected and Isolated Schools) และสถานศึกษาขนาดเล็กประเภทอื่น ๆ พัฒนาและสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เด็กมีความรู้สึกลดภัย มีความอบอุ่น และมีความสุขในการเรียน

4) การติดตามความคืบหน้า และการระดมการมีส่วนร่วมของสังคม พร้อมทั้งสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและดำเนินการร่วมกับองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาของประเทศ จะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ คำนึงถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพลวัตของโลกยุคใหม่ ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชากรในทุกช่วงวัย ที่จะต้องเผชิญความท้าทายกับวิถีชีวิตใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะและใฝ่เรียนรู้ (Learning Skills) สามารถเชื่อมโยงนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีทักษะชีวิต (Life Skills) ในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (Active Citizen) มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-based Curriculum) ในปัจจุบันไปสู่การเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (Competency-based Learning) เป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะแบบผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบถักทอความรู้ ทักษะ คุณลักษณะผู้เรียนเข้าด้วยกันด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ผ่านการทำงานเป็นทีมและความร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การมีครู อาจารย์ที่มีสมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ การนิเทศการเรียนรู้ การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถกำหนดเส้นทางและจังหวะก้าวการเรียนรู้ของตนเอง (Personalized Learning) อย่างมีความหมาย มีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติอย่างแท้จริง ตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและความพร้อมเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

โดยจุดเน้นของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้แต่ละระดับ ดังนี้

ระดับก่อนอนุบาล ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเด็กของผู้ปกครองและชุมชน เน้นการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ บ่มเพาะปลูกฝังวินัยและพัฒนาการที่ดีทั้งกาย ใจ และอารมณ์ ระดับอนุบาล มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคม บ่มเพาะปลูกฝังวินัย คุณธรรมและค่านิยมที่ดี ด้วยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา พัฒนาการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ ลงมือปฏิบัติ (Enactive) ด้วยประสบการณ์ตามมุมต่าง ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของสมอง และจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เห็นแบบอย่างของพฤติกรรม การดำเนินชีวิตที่ดีงาม

ระดับประถมศึกษา พัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามแนวทางพหุปัญญาให้หลากหลาย ตามศักยภาพ พัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาหรือโครงการเป็นฐาน (Problem-based Learning & Project-based Learning) รวมถึงพัฒนาทักษะสำคัญในการเรียนรู้ อันได้แก่ ทักษะทางภาษา ทักษะการคิด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีการวัดและการประเมินผลผู้เรียนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เป็นชิ้นงาน ผลผลิตเชิงประจักษ์ เสริมสร้างสมรรถนะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สร้างงาน สร้างนวัตกรรม ที่สามารถพัฒนาไปเป็นผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นได้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งต่อยอดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดเชิงระบบ ผู้เรียนสร้างความรู้ระดับความคิดรวบยอด และระดับหลักการใช้ความรู้ผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ เน้นทักษะพื้นฐานทางการเรียนรู้และการดำรงชีวิต คือ ทักษะความเป็นมนุษย์ ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี และส่งเสริมทักษะเฉพาะทางด้านความรู้ คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความสนใจ ทั้งด้านวิชาการและพื้นฐานวิชาชีพ มีศักยภาพในการสร้างผลผลิตจากการเรียนรู้ และต่อยอดนวัตกรรมคิดสร้างสรรค์ได้ มินิสัยปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ สร้างและผลิตผลงานใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ครอบครัว และเชื่อมโยงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งต่อยอดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงผ่านการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาหรือโครงการเป็นฐาน ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ผลิตผลงานอย่างสร้างสรรค์ เป็นนวัตกรรมนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง ครอบครัว และสังคม ต่อยอดพื้นฐานทางการเรียนรู้และการดำรงชีวิต คือ ทักษะความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าระดับสูง เน้นทักษะความเป็นผู้นำ รวมทั้งส่งเสริมทักษะเฉพาะทางด้านวิชาการและวิชาชีพและฝึกประสบการณ์อย่างเข้มข้นในด้านความรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้สร้างความรู้จากปฏิบัติการเชิงวิจัยทั้งในสถานศึกษาและชุมชนเพื่อพัฒนาให้เป็นนวัตกรรม

ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์และโครงการ ความร่วมมือปฏิบัติการวิจัยในระดับชุมชนเชื่อมโยงกับพหุวัฒนธรรม และบริบทของชุมชนท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ

ระดับอาชีวศึกษา เน้นการลงมือปฏิบัติจริงให้สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ พลิกผันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ตามบริบทของภูมิภาคและโลก ส่งเสริมทักษะเฉพาะทางด้านวิชาการและวิชาชีพและฝึกประสบการณ์อย่างเข้มข้นในด้านความรู้ ตามความถนัดความสนใจรายบุคคล และต่อยอดทักษะความเป็นมนุษย์ผ่านการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาหรือโครงการเป็นฐาน ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการที่มุ่งสร้างความคิดรวบยอดด้านการคิดด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมขั้นสูง และปลูกฝังจรรยาบรรณทางวิชาชีพและมีความเป็นผู้นำ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งให้ประชาชนได้รับโอกาสการเรียนรู้สามารถนำหลักการมาใช้พลิกผันแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน พัฒนาอาชีพ ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเทคโนโลยี ให้ประชาชนทุกช่วงวัยเรียนรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

- 1) ผู้เรียนทุกระดับเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ
- 2) ครู/อาจารย์มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีจิตวิทยาการเรียนรู้ สื่อและการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความศรัทธาในวิชาชีพและความเป็นครู
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการ และการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง การนิเทศการจัดการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีจิตวิทยาในการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจในการจัดการเรียนรู้ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการร่วมมือกับบุคคล หน่วยงานและชุมชนในการส่งเสริมและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน

แนวทางการดำเนินงาน

1) ปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ทุกระดับ ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการคิดขั้นสูงเชิงระบบที่นำไปสู่สมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ปฏิรูปการเรียนรู้ระดับห้องเรียนด้วยการปรับวิธีสอนจาก Passive Learning ที่เน้นป้อนข้อมูลโดยการท่องจำเนื้อหา มาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ ด้วยการให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเป็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบ ตัดสินใจบนพื้นฐานคุณธรรมและค่านิยมเพื่อสังคม ประเทศชาติ และนำความรู้ไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างมีแบบแผน ตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหา พัฒนาจนเกิดผลผลิตที่ดีกว่า มีคุณค่าต่อสังคมมากกว่าเดิม และกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองในการตรวจสอบกลไกเชิงระบบของงานที่ทำเพื่อเพิ่มคุณค่าคุณธรรม ค่านิยม และขยายประโยชน์สู่สังคมที่กว้างขึ้น ด้วยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา การศึกษาตามอัธยาศัย และระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) พัฒนาครูให้มีศักยภาพในการออกแบบการเรียนรู้ สามารถจัดและอำนวยการกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถกำกับดูแล ช่วยเหลือแนะนำการโค้ชครู รวมถึงการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน

3) ปรับปรุงระบบการวัดผลและประเมินผล ให้มุ่งเน้นที่การประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง โดยพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการประเมินผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของผู้เรียน

4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ และยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านทรัพยากร และองค์ความรู้ด้านวิชาการ ทักษะ และการบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี

5) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประชุมหน่วยงานผู้รับผิดชอบติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ และร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ประเมินผลการดำเนินงานและขยายผลต่อไป

3. การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาคนของประเทศให้มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และหัวใจสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการศึกษาคือ “ครู” ที่เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติ มีทักษะในการใช้ชีวิตสามารถเผชิญสถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้และดำรงตนในสังคมได้อย่างเป็นสุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 จ. ได้บัญญัติให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ โดยปฏิรูปกระบวนการการเรียนรู้ทุกระดับขั้นที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ โดยวางแผนการผลิต พัฒนาและปรับบทบาทครูและอาจารย์ยุคใหม่ให้เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้ที่มีความสามารถสูงและมีคุณลักษณะความเป็นครูเข้ามาเป็นครู ส่งเสริม สนับสนุนระบบพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภท บริบทของประเทศและโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนนวัตกรรมของเทคโนโลยีและแหล่งความรู้ใหม่ รวมทั้งสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติที่รุนแรงในปี 2019 มาจนปัจจุบันนี้ คือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายทั้งใน “เชิงโครงสร้าง” และ “เชิงพฤติกรรม” การจัดการศึกษาในโลกยุคใหม่จึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องและพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันผลิตครูจะต้องปรับบทบาทการผลิตครูที่มีสมรรถนะสูงและเป็นความต้องการของประเทศ โดยปรับหลักสูตรและกระบวนการผลิตครูให้เหมาะกับสังคมยุคใหม่ สภาพพื้นที่ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรและกระบวนการผลิตครูจึงต้องปรับปรุงเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ต้องเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ครูต้องได้รับการฝึกหัดและได้รับการพัฒนาครูประจำการจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้มีทักษะการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนมีโอกาสรับการศึกษาที่สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถของตนเอง เป็นการเรียนรู้ควบคู่การทำงาน การประกอบอาชีพ สามารถผลิตผลงาน พึ่งพาตนเองได้ เรียนรู้จากการร่วมมือและการแบ่งปันในสังคม เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ การสร้างทักษะศตวรรษที่ 21 และความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง (Applying) ครูต้องเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของภูมิภาคและโลกและยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณครูอย่างเข้มแข็งในท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพลิกผัน

อย่างไรก็ตาม จากรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า วิชาชีพครูมีปัญหาทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านการผลิตและพัฒนาครูมีปัญหาทั้งระบบ ตั้งแต่ระบบบริหารจัดการและการกำกับควบคุม การคัดสรรคนมาเรียนครู มาตรฐานกระบวนการผลิตและคุณภาพอาจารย์ การคัดกรองคนเข้าสู่อาชีพครูและการพัฒนาส่งเสริมครูส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของประเทศลดต่ำลง ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางในการผลิตครูดังเช่นในอดีต ทำให้สถาบันการผลิตครูเกิดขึ้นจำนวนมากถึง 127 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ต่างก็เปิดหลักสูตรและผลิตบัณฑิตในสาขาที่มีความซ้ำซ้อนกัน และมีการลงทุนไม่มาก ทำให้จำนวนบัณฑิตครูมีมากเกินไปเกินความต้องการ ยิ่งไปกว่านั้น สถาบันผลิตครูยังมีมาตรฐาน มีกระบวนการและมีวิธีการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน หลายแห่งมีการเปิดรับนิสิต/นักศึกษาแบบเปิดหรือตลาดวิชา หลายแห่งมีการรับนิสิต/นักศึกษาเข้าเรียนครูโดยไม่มีการคัดเลือกตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษาที่ประสงค์จะได้คนเก่ง คนดีมาเรียนครู แต่ในบางแห่งกลับมีการคัดเลือกคนที่มีความสามารถและจำกัดจำนวนรับที่เข้มงวด หลายแห่งผลิตบัณฑิตครูในคณะต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คณะครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ ทำให้คุณภาพของนิสิต/นักศึกษาที่เข้ามาเรียนและคุณภาพของบัณฑิตแตกต่างกัน จากรายงานผลการสอบบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครู ปี พ.ศ. 2563 มีผู้สมัครและมีสิทธิ์สอบจำนวน 159,314 คน จากที่มีความต้องการ 18,987 คน แต่มีผู้สอบได้เพียง 10,375 คน หรือร้อยละ 6.8 ทำให้ได้ครูไปบรรจุเพียงร้อยละ 55 เท่านั้น สิ่งเหล่านี้ เป็นความสูญเปล่าทางการศึกษาของประเทศอย่างมหาศาล สอดคล้องกับการพิจารณาดัชนีคุณภาพของคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ตามระบบการให้คะแนนในการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ระบุว่า คณาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ของประเทศไทยมีคุณภาพอยู่ในระดับ “ต้องปรับปรุง” จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เพราะคุณภาพคณาจารย์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิตครูมากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556) นอกจากนี้ ในการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ก็ยังไม่สามารถส่งเสริมบ่มเพาะประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพียงพอ ครูที่เลี้ยงขาดความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพครูอย่างลึกซึ้ง และขาดทักษะในการเป็นครูที่เลี้ยง การนิเทศ การดูแลการฝึกปฏิบัติการสอน รวมทั้งการเป็นผู้สอนงาน (Coaching) ให้แก่นิสิต/นักศึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลทำให้บัณฑิตครูมีคุณภาพลดลง จำเป็นต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน

สำหรับด้านการพัฒนาครูประจำการนั้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในสังคมโลกยุคใหม่ที่ทันสมัยและเท่าทันโลก รวมทั้งพัฒนาความรู้และทักษะให้เกิดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดารและด้อยโอกาส รวมถึงครูและบุคลากรในสถานศึกษาและพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาที่เป็นเป้าหมายของประเทศ นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจุบันมีครูที่ไม่มีวุฒิการศึกษาวิชาชีพครู ยังคงค้างอยู่ในระบบและปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งยังมีการรับครูใหม่ที่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษาเข้ามาเป็นครูอยู่ตลอดเวลาทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้ยังไม่มีความรู้ ทักษะและความสามารถพื้นฐานและคุณธรรม จริยธรรมความเป็นครูที่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพ

จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์วิชาชีพครูให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี รวมถึงมีความรู้และทักษะในสังคมโลกยุคใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการปรับปรุงระบบกลไกส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบการประเมินการปฏิบัติงานและสมรรถนะวิชาชีพและการเลื่อน

วิทยฐานะและการปรับปรุงค่าตอบแทนที่เหมาะสม ดังนั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการทุกคน จึงต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของแต่ละบุคคล ทั้งด้านการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก ทักษะการสร้างสรรค์การวิจัย และนวัตกรรมและการสร้างผลงานทางวิชาการ การบริหารจัดการศึกษาและการนิเทศการศึกษา รวมทั้งการใช้ เทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง (Applying) และยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณครูอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานของวิชาชีพครูที่สำคัญที่สุด ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรได้รับการอบรมให้มีสมรรถนะในการพัฒนาวิชาชีพด้วยระบบ PLC&CPD (Professional Learning Community & Continuous Professional Development)

เป้าหมาย กลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ มาตรฐาน

1) กลไกและระบบการผลิต คัดกรองครูและบุคลากรทางการศึกษาและอาจารย์ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2) กลไกและระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสายสามัญศึกษา และสายอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

แนวทางการดำเนินงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จะเป็นหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

1) **ด้านกลไกและระบบการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ** ดำเนินการโดยพัฒนารูปแบบกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เข้าเรียนครู และการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินคุณลักษณะความเป็นครู พัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรผลิตครู ตามสาขาวิชาและบริบทพื้นที่เพื่อสร้างความเป็นเลิศ ศึกษาและพัฒนารูปแบบ กระบวนการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูและระบบการนิเทศการศึกษาและการสอนงานของครูพี่เลี้ยงเพื่อเตรียมครูที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะ และการพัฒนามาตรฐานและชี้วัดสมรรถนะอาจารย์ ประจำหลักสูตรวิชาชีพครูของสถาบันผลิตครู และการพัฒนาอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีสมรรถนะ พัฒนา รูปแบบและหลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะอาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาชีพครูของสถาบันผลิตครู การศึกษา วิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะและการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดสมรรถนะครูพี่เลี้ยงในโรงเรียน หรือสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิชาชีพครู และการพัฒนาครูพี่เลี้ยงให้มีสมรรถนะ และพัฒนารูปแบบ และหลักเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน สมรรถนะครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนหรือสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านวิชาชีพครู

2) **ด้านกลไกและระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสายสามัญศึกษา และสายอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ** ดำเนินการ โดยศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะและการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดสมรรถนะครูและบุคลากร ทางการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะและการพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัด สมรรถนะครู และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ศึกษาและพัฒนาระบบ/รูปแบบการนิเทศ การติดตามช่วยเหลือครู และการพัฒนาสมรรถนะศึกษานิเทศก์ ตามความต้องการจำเป็น ส่งเสริม สนับสนุนระบบกลไกให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการติดตามช่วยเหลือครูใหม่ ครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ครูที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ครูและสถานศึกษาในท้องถิ่นยากจน ห่างไกลและทุรกันดาร อาทิ การร่วมมือกับชุมชน (PLC&CPD: (Professional Learning Community & Continuous Professional Development) การศึกษาอบรม และแพลตฟอร์มกระบวนการจัดการเรียนรู้ การบริหารการศึกษาและการนิเทศ

การศึกษา ปรับปรุงระบบการประเมินการปฏิบัติงานและสมรรถนะวิชาชีพครู การพัฒนาระบบกลไกในการเลื่อนวิทยฐานะที่ได้รับการปรับปรุงใหม่และการคงวิทยฐานะของครูโดยนำผลการประเมินวิทยฐานะไปเป็นส่วนสำคัญในการประเมินและการปรับปรุงค่าตอบแทนที่เหมาะสม

4. การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็ม

รูปแบบ นำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน

การผลิตและพัฒนากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานของประเทศพบความไม่สอดคล้องในระดับสูงทั้ง (1) ความไม่สอดคล้องด้านระดับการศึกษาเนื่องจากมีการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีในสัดส่วนสูง ขณะที่ตลาดแรงงานต้องการผู้ที่จบสายอาชีวศึกษามากกว่า และ (2) ความไม่สอดคล้องด้านสาขาวิชาซึ่งแรงงานในตลาดยังพบช่องว่างทักษะ (Skill Gaps) กล่าวคือมีทักษะไม่ตรงหรือต่ำกว่าที่นายจ้างคาดหวังโดยเฉพาะทักษะด้านความรู้ที่ใช้ในการทำงาน นอกจากนี้ การผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีขีดความสามารถในระดับผู้พัฒนานวัตกรรมโดยใช้แนวทางการจัดการศึกษา STEM เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเชื่อมโยง แก้ปัญหา และการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานและเป้าหมายการพัฒนาประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรม เกษตร และบริการ อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศเข้าศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษายังคงมีจำนวนน้อยกว่าผู้เรียนที่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ แม้การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในรูปแบบอาชีวศึกษาทวิภาคี ผู้เรียนอาชีวศึกษาจะมีสมรรถนะด้านอาชีพจากการฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการนอกเหนือจากการเรียนภาคทฤษฎีในห้องเรียน และมีโอกาสได้งานทำสูงเมื่อจบการศึกษา เป็นรูปแบบที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาให้ความสำคัญแต่ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน “วิชาการ วิชาชีพ” หรืออาชีวศึกษาทวิภาคีที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นให้มีคุณภาพและขยายวงกว้างในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่ง ให้สามารถจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวได้อย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชาได้เข้าฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้สถานศึกษายกระดับคุณภาพและพัฒนากิจการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เป็นจุดแข็งมีมาตรฐานสูงสู่ความเป็นเลิศในแต่ละแห่ง หรือสาขาที่สอดคล้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่และทิศทางการพัฒนาและการลงทุนควบคู่กับการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการโดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีและเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น โดยการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาใน 3 ระดับ

ระดับต้นน้ำ ปรับปรุงคุณภาพปัจจัยนำเข้าในด้านอาชีวศึกษาทวิภาคี ได้แก่

1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดทำร่วมกับเจ้าของอาชีพโดยกำหนดความสามารถของผู้เรียนจากการวิเคราะห์ทักษะจากการปฏิบัติงาน (Work Based) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น มีการเรียนภาคทฤษฎี การฝึกทักษะควบคู่กับการฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้จบการศึกษาพร้อมทำงานเพิ่มมากขึ้น

2) เพิ่มขีดความสามารถครูหรืออาจารย์ให้มีวิธีคิดที่ถูกต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีองค์ความรู้ที่กลุ่มลึกและรอบด้าน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในแต่ละสาขาอาชีพ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านทฤษฎีและวิชาการในห้องเรียนและการฝึกทักษะอาชีพในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากสถานศึกษาไปฝึกงานหรือฝึกอาชีพภายใต้สถานการณ์จริงในสถานประกอบการ มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบ Project Based แนวทางการพัฒนาครูหรืออาจารย์ที่สำคัญโดยการสร้างเสริม

ประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูหรืออาจารย์สามารถเชื่อมโยงเทคโนโลยี และนวัตกรรมจากสถานประกอบการมาพัฒนาทักษะและเตรียมความพร้อมผู้เรียน ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ครูวิชาชีพเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มครูวิชาชีพแต่ละสาขา และเร่งพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการให้มีขีดความสามารถในการถ่ายทอดหรือสอนงาน การวัดและประเมินผล และระบบการดูแลผู้เรียน ให้แก่ผู้เรียน ในระหว่างฝึกงานหรือฝึกอาชีพ

3) พัฒนาความพร้อมในด้านปัจจัยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ให้แก่สถานศึกษาในด้านเครื่องมืออุปกรณ์การฝึกพื้นฐานในแต่ละสาขาอาชีพ ที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์หรือระบบการทำงานจำลอง (Simulation) เพื่อการเรียนรู้ก่อนการฝึกงานหรือฝึกอาชีพ และการฝึกใช้เครื่องมืออุปกรณ์ขั้นสูงในสถานประกอบการ

4) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเชิงบวก ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญ ในการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาให้ขยายวงกว้างไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ ผู้ปกครอง ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย และสถานประกอบการ เพื่อการขยายการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีอย่างมีมาตรฐานคุณภาพสูง

ระดับกลางน้ำ พัฒนาระบบและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี ได้แก่

1) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในฐานะ หุ้นส่วนสำคัญในการจัดอาชีวศึกษา อาทิ มาตรการทางภาษี ลดข้อจำกัดในด้านกฎหมาย ฯลฯ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ อาทิ ระเบียบฐานข้อมูลเพื่อการจัด การอาชีวศึกษาทวิภาคี นวัตกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายช่องทางและ วิธีการ ฯลฯ และจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในระหว่างการฝึกงานหรือฝึกอาชีพ

2) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการฝึกงานในสถานประกอบการโดยความ ร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ องค์กรธุรกิจต่าง ๆ อาทิ สมาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า สมาคมการเงินการธนาคาร สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สมาติดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แห่งประเทศไทย ฯลฯ สร้างความเข้มแข็งการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อการ ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาในแต่ละสาขาอาชีพ (Skill Cluster Council) การปรับตัวระหว่างสถานศึกษาในฐานะ ผู้ผลิตและสถานประกอบการในฐานะผู้ใช้กำลังคนเพื่อผู้จบการศึกษามีความพร้อมในการทำงาน “Ready to Work” ที่มีสภาวะพลวัต ซึ่งการฝึกงานจะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้าน (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ฝึกปฏิบัติสัมพันธ์ ทางสังคม (3) มนุษย์สัมพันธ์ (4) ทักษะฝีมือ (5) ความมุ่งมั่น (6) แรงบันดาลใจ (7) จินตนาการ (8) วิสัยทัศน์ (9) ความคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ (10) ความคิดสร้างสรรค์ และ (11) สภาวะผู้นำ

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนหาประสบการณ์อาชีพเพิ่มจากการหารายได้ระหว่างเรียน การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม อาชีพมาใช้ในการธุรกิจได้

4) ปรับระบบอาชีวศึกษาให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถพัฒนาและยกระดับสมรรถนะด้านอาชีพต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการพัฒนา กำลังคนให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการปัจจุบันในรูปแบบยกระดับ หรือปรับความรู้และทักษะ (Up Skill) อบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ (Re Skill) หรือฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ (New Skill)

5) ปรับระบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีที่เหมาะสม ทั้งสมรรถนะหลัก (Score Skill) และสมรรถนะอาชีพ (Competency Skill) และการรับรองมาตรฐานอาชีพ ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา

ระดับปลายน้ำ เพิ่มระดับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาทวิภาคี ผลผลิต และผลลัพธ์ของการยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาที่สะท้อนผลต่อกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีมีสมรรถนะด้านอาชีพและความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ
- 2) ผู้เรียนอาชีวศึกษาทวิภาคีสามารถผ่านเกณฑ์การรับรองมาตรฐานอาชีพที่กำหนด
- 3) นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแรงจูงใจในการเรียนในระดับอาชีวศึกษามากขึ้นโดยปัจจัยหรือเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแรงจูงใจ อาทิ ค่าตอบแทนหรือรายได้ตามสมรรถนะการให้รางวัล การเข้าสู่ตำแหน่งงานหรือเลื่อนขั้นที่เหมาะสม (Career Path) การมีโอกาสหมุนเวียนการทำงานในสถานประกอบการเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำงาน การตอบสนองจากองค์กรและผู้บริหารต่อคำถามและข้อสงสัยของบุคลากร การฝึกทักษะฝีมือใหม่ให้แก่บุคลากร การฝึกอบรมเพิ่มองค์ความรู้อื่น ๆ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสถานประกอบการและบรรยากาศในที่ทำงานที่เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานรวมทั้งมีการวางรากฐานการศึกษาเพื่ออาชีพเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

เป้าหมาย

ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีทักษะที่ตรงตามความคาดหวังของสถานประกอบการและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

- 1) จัดทำมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาสนใจเรียนสายวิชาชีพ สร้างการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการเรียนอาชีวศึกษาและความสำคัญของการเรียนระบบทวิภาคี พัฒนาระบบเชื่อมต่อการศึกษาระหว่างการศึกษาระดับพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และระบบอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนระหว่างการฝึกงานหรือฝึกอาชีพอยู่ในสถานประกอบการต่างพื้นที่ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและผู้ปกครอง ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาทวิภาคีเพื่อให้ผู้เรียนได้รับค่าตอบแทนระหว่างฝึกงานหรือฝึกอาชีพ และมีความพร้อมเข้าสู่งานเมื่อสิ้นสุดโครงการ กำหนดมาตรการจูงใจผู้ประกอบการร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการรับผู้เรียนเข้าฝึกงานหรือฝึกอาชีพ รวมทั้งมีข้อตกลงร่วมในการจ้างงานหลังสำเร็จการศึกษา

- 2) พัฒนาระบบความร่วมมือ ระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีเชิงพื้นที่ และการคัดกรองสถานประกอบการที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีควบคู่กับการพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือพื้นฐานในการฝึกทักษะในสถานศึกษา รวมถึงการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ หรือองค์กรธุรกิจต่าง ๆ

- 3) สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพเฉพาะด้าน และเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้น ร่วมพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีความเชื่อมโยงกับการรับรองมาตรฐานอาชีพ/มาตรฐานฝีมือแรงงานสอดคล้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่ในสาขาที่สถาบันมีความโดดเด่น หรือตอบสนองกับทิศทางการพัฒนาและการลงทุนของประเทศ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถให้กับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการพัฒนาและยกระดับกำลังคนด้านสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการปัจจุบันในรูปแบบยกระดับหรือปรับความรู้และทักษะ (Up Skill) อบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ (Re Skill) หรือฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ (New Skill)

- 4) คณะกรรมการปฏิรูปฯ ประชุมหน่วยงานผู้รับผิดชอบติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการ

5. การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน

สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กวัยเรียน นักศึกษา วัยแรงงานมีจำนวนที่ลดลง แต่คนมีอายุยืนยาวขึ้น ทำให้จำนวนที่นึ่งเปิดรับของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีเกินกว่าจำนวนของผู้สมัครเรียน ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและรายได้ในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษามีกำลังและทรัพยากรเพียงพอที่จะดำเนินการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อีก อาทิ การจัดการเรียนการสอนสำหรับคนวัยทำงาน ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบกับ ภาคการผลิตและบริการต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วในบริบทเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน กำลังคนต้องปรับตัวตามให้ทัน สถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการร่วมพัฒนา กำลังคนวัยทำงานเหล่านี้ โดยเฉพาะความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานยุคใหม่ และพบว่า “การพัฒนา กำลังคนวัยทำงานในภาคการผลิตและบริการ” อาจเป็นภารกิจที่สำคัญและเร่งด่วนไม่น้อยไปกว่า “การพัฒนา บัณฑิตใหม่” ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญสูง แต่ขาดคุณวุฒิหรือความรู้ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่การจ้างงานในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงความรู้เชิงวิชาการในการต่อยอดการทำงาน

ด้วยเหตุนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงควรปรับบทบาทหรือขยายการให้บริการให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร สามารถรองรับการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long-learning) ที่ตอบโจทย์ความต้องการของประชากรทุกกลุ่ม อาทิ ระบบการจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนรู้ย่อย (Module Based) พร้อมกับระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) และ/หรือระบบคุณวุฒิฉบับย่อย (Micro Credential) เพื่อเป็นกลไกที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมให้วัยแรงงานเข้าถึงคุณวุฒิการศึกษา ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพสูง อันจะช่วยยกระดับศักยภาพและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ หรืออาจสะสมเพื่อต่อยอดไปสู่การรับรองคุณวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือระดับปริญญาได้ นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสให้ อุดมศึกษามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพครู การพัฒนาอาชีวศึกษารวมถึงการช่วยให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนกระบวนการในการทำงานได้อย่างจริงจัง

นอกจากนั้น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่กำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศรายได้สูง สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวในการพัฒนางานวิจัยและขีดความสามารถของระบบวิจัยและศักยภาพของนักวิจัยให้มีความพร้อมและความสามารถในการผลิตงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปข้างต้นมีความยั่งยืนและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนไทย สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานกำกับจำเป็นต้องมีระบบธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน ดังนั้น การปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

1) การสนับสนุนการพัฒนากำลังคนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน ระบบการอุดมศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการปรับบทบาทในกระบวนการผลิตและพัฒนา กำลังคนที่มีคุณภาพรองรับการพัฒนาประเทศผ่านการยกระดับการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) เพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย กลไกสำคัญ 3 ประการได้แก่ (1) การศึกษาแบบ Cooperative and Work Integrated Education (2) การจัดการเรียนรู้แบบ Module-Based Learning และ (3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้น Re-skill Up-skill New-skill โดยทั้งหมดนี้ จะต้องดำเนินการใน 7 เรื่อง โดยดำเนินการในระดับส่วนกลาง และระดับสถาบันอุดมศึกษา

2) การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน ระบบการอุดมศึกษาจำเป็นต้องปฏิรูประบบการวิจัยและนวัตกรรมทั้งระบบตั้งแต่การพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมในสาขาที่มีความสำคัญของประเทศ การเชื่อมโยงกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยของประเทศจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกระบวนการวิจัยและนวัตกรรมสู่กระบวนการบริหารจัดการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบวิจัยของประเทศในทุกระดับ โดยมีเป้าหมายรวมถึงการยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการและชุมชน เพื่อให้มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมในการยกระดับการดำเนินงานและรวมถึงความสามารถการทำวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

3) การปฏิรูประบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการสร้างเชื่อมั่นและการสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาจากทุกภาคส่วนในประเทศไทย ระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในระดับสถาบันและระดับหน่วยงานภายในของสถาบัน อาทิ ระบบการสรรหาอธิการบดี กรรมการสภามหาวิทยาลัย และระบบการสรรหาคณบดี จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้มีระบบธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาคมทั้งในมหาวิทยาลัยและของประชาชนไทย เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคมไทยในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

แนวทางการดำเนินงาน

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังนี้

1) สำรวจและวิเคราะห์สภาพสถานการณ์ปัจจุบัน และกำลังการผลิตของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ Lifelong-Learning ซึ่งประกอบด้วย (1) การศึกษาแบบ Cooperative and Work Integrated Education (2) การจัดการเรียนรู้แบบ Module-Based Learning และ (3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้น Re-skill Up-skill New-skill (ร่วมกับคณะกรรมการการอุดมศึกษา: กกอ.) ตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานและการกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพ และการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานดำเนินการทุกส่วน

1.1) การดำเนินการระดับส่วนกลาง ได้แก่ วางแผนการดำเนินงานและกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานทุกส่วน รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่เห็นภาพร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับผิดชอบ ปรับการ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนากำลังคน กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาโดยอิงตามความต้องการกำลังคน (Demand-side Financing) ทั้งความต้องการจากภาคการผลิตและบริการ และความต้องการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การวิเคราะห์ความต้องการและจัดทำแผนการพัฒนากำลังคน ต้องมีกลไกการกำหนดความต้องการกำลังคน (Demand Identification) เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาหรือสาขาอาชีพ ทั้งการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในวัยเรียนในระบบปกติและการจัดการเรียนรู้/การฝึกอบรมฝีมือ (Re-skill/ Up-skill/ New-skill) สำหรับผู้เรียนวัยทำงาน

1.2) ระดับสถาบันอุดมศึกษา สนับสนุนให้เกิด Active Learning/ CWIE ทั้งระบบ สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เช่น Active Learning และ/หรือ Cooperative and Work Integrated Education (CWIE) สนับสนุนให้เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาร่วมกันวิจัยพัฒนานวัตกรรมระบบการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Platform) ที่สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกระดับการศึกษาแก่ประชาชนไทยทุกคนได้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พัฒนาระบบ Module-based และ/หรือ

Micro Credential พร้อมกับการพัฒนาระบบ Credit Bank ทั้งภายในสถาบันอุดมศึกษาและระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถให้คุณวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรีกับผู้เรียนและสะสมเพื่อเทียบโอนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจบการศึกษาระดับปริญญาตรี พัฒนาระบบบริหารจัดการ/สนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบสนับสนุน อาทิ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างพื้นฐานการเรียนการสอนที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการ พัฒนาอาจารย์ด้วยการส่งเสริมการทำงานกับภาคการผลิตและบริการ สถาบันอุดมศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรทำงานร่วมกับภาคการผลิตและบริการอย่างเข้มข้นเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของอาจารย์และบุคลากรให้มีประสบการณ์ ความรู้และทักษะที่ภาคการผลิตและบริการต้องการ

2) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาแผนการปฏิรูประบบการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของประชากรที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน หรือการเทียบโอนประสบการณ์/ความรู้

3) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันยกร่างแผนการปฏิรูประบบการวิจัยและนวัตกรรมในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืนภายใน 20 ปี โดยมีเป้าหมายรวมถึงการยกระดับขีดความสามารถด้านนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการและชุมชน เพื่อให้มีความสามารถในการใช้นวัตกรรมในการยกระดับการดำเนินงานและรวมถึงความสามารถในการทำวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

4) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับจัดทำแผนการปฏิรูประบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงหน่วยงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา

5) ติดตามและประเมินผล (หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา)

2.3 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

2.3.1 ความเสี่ยงและโอกาสของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีความเสี่ยงและโอกาสที่สำคัญ 5 ประการ อันเป็นผลเนื่องมาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การขยายตัวของความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมและอนาคตของงาน ดังนี้

1) ความเสี่ยงในการขาดแคลนแรงงานทักษะสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถทดแทนกับแรงงานที่ลดลง โดยอนาคตของงานและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้เกิดงานประเภทใหม่ ๆ ขณะที่งานบางประเภทจะเลือนหายไป อาทิ การเพิ่มขึ้นของงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรืองานในอุตสาหกรรม การแพทย์และสุขภาพจากการแพทย์สู่สังคมสูงวัย ขณะที่งานที่มีลักษณะของการทำซ้ำหรือเป็นแบบแผน (Repetitive/Routine) มีแนวโน้มที่จะถูกทดแทนด้วยหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังส่งผลเกิดเป็นความท้าทายในการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะใหม่ ๆ และ/หรือมีความสามารถเฉพาะเพื่อรองรับกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากคุณภาพการศึกษาและทักษะแรงงานในปัจจุบันยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรจะยังทำให้การขาดแคลนแรงงาน

ทักษะสูงมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จากการลดลงของสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและการเพิ่มขึ้นของกลุ่มประชากรในช่วงวัยพึ่งพิงที่มีระดับทักษะต่ำกว่า

2) โอกาสในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมด้วยเทคโนโลยีและประชากรวัยเรียนที่ลดลง โดยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนำมาซึ่งโอกาสในการปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่ยังมีข้อจำกัดด้านคุณภาพและการเข้าถึง ผ่านการปรับปรุงอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอน ให้มีความทันสมัยและสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะเดียวกัน การขยายตัวของความเป็นเมืองจะส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมในระดับสูงและ/หรือมีคุณภาพมากขึ้นโดยมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำลง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการลดลงของประชากรวัยเรียนอาจเป็นโอกาสในการขยายโอกาสการเข้าถึงและยกระดับคุณภาพการศึกษา/การฝึกอบรม ซึ่งเป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญในปัจจุบัน หากสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

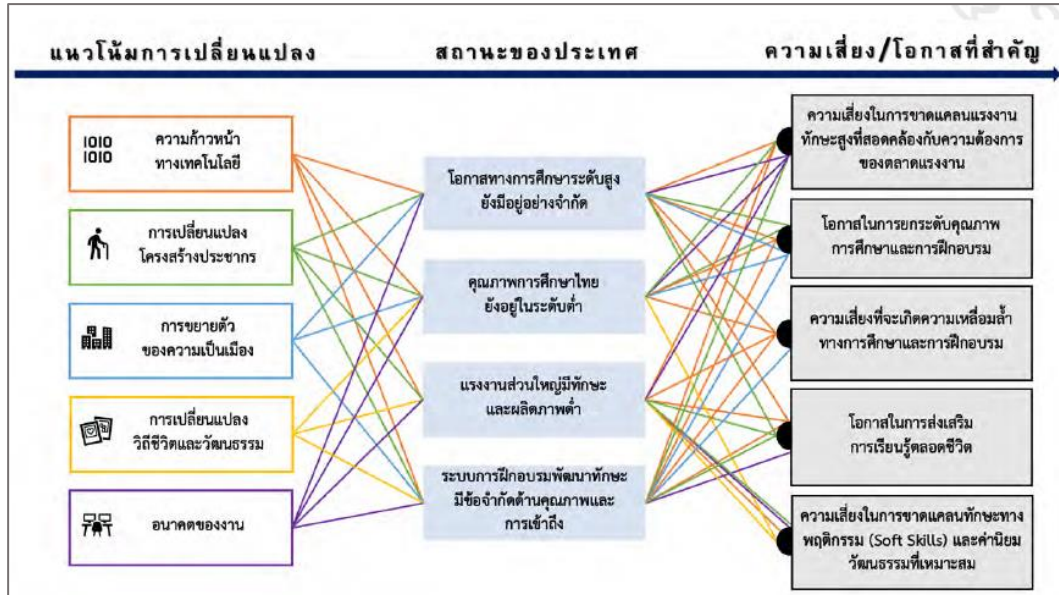
3) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะ จากความไม่พร้อมทางเทคโนโลยีและความแตกต่างระหว่างพื้นที่ แม้ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะมีคุณูปการยิ่ง แต่อาจมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลให้ปัญหาความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาทักษะที่มีอยู่แต่เดิมปรากฏให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันเป็นผลมาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ระหว่างกลุ่มคนที่มีและกลุ่มคนที่ขาดความพร้อมทางด้านทักษะและเครื่องมืออุปกรณ์ดิจิทัล เช่นเดียวกับแนวโน้มการขยายตัวของความเป็นเมือง ซึ่งอาจส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ระหว่างเขตเมืองและชนบททวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากความแตกต่างของระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการสาธารณะ ดังที่ปรากฏให้เห็นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งมีนักเรียนในชนบทจำนวนมากที่ขาดความพร้อมและไม่สามารถเข้าถึงการเรียนการสอนแบบออนไลน์ได้

4) โอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและรองรับกับทุกคน โดยอนาคตของงานและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของประชากรในระยะต่อไป อาทิ การให้ความสำคัญกับการศึกษาและการเรียนรู้ ตลอดจนความสมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว นำมาซึ่งโอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มประชากรรุ่นใหม่ ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการขยายการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรผู้สูงอายุซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ในการช่วยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตลอดช่วงชีวิตเป็นไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) ความเสี่ยงในการขาดแคลนทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) และค่านิยมวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตและการทำงานรูปแบบใหม่ โดยอนาคตของงานและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม อาทิ กระแสความเป็นปัจเจก (Individualization) หรือกระแสการตระหนักรู้ของสาธารณชน (Public Awareness) อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรรุ่นใหม่ จะนำมาซึ่งรูปแบบการทำงาน การใช้ชีวิต และสภาพสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการมีทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) อาทิ การมีจิตสาธารณะ มีความเป็นพลเมือง มีทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างสังคมที่เปิดกว้าง เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจต่อความแตกต่างหลากหลายดังกล่าวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่ความต้องการทักษะทางปัญญา (Cognitive) แล้ว ยังคาดว่าทักษะทางพฤติกรรม (Non-Cognitive) หรือทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) จะเป็นที่ต้องการมากขึ้น

ในระยะต่อไป เนื่องจากเป็นทักษะเฉพาะที่เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังไม่สามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้ แนวโน้มดังกล่าวจึงอาจกลายเป็นความเสี่ยงที่สำคัญสำหรับกำลังแรงงานในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดแคลนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตในอนาคต

แผนภาพ ความเสี่ยงและโอกาสด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ที่มา: วิเคราะห์และรวบรวมโดย สศช. (2564)

2.3.2 แนวคิดของกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

ภายใต้กระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาทิ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างพลิกผัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย และภาวะโลกร้อนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ร่วมกับปัจจัยเร่งจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดความผันผวนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมแก่หลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยนั้น พบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถนำมาซึ่งโอกาสและความเสี่ยงที่จะช่วยผลักดันให้การพัฒนาประเทศไทยในระยะต่อไปให้เกิดผลสำเร็จหรือเป็นอุปสรรค ห่วงรั้งการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขึ้นอยู่กับบริบทหรือศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยโอกาสที่สำคัญสำหรับประเทศไทยซึ่งมีที่มาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก พบว่ามีที่มาจากความก้าวหน้าและความแพร่หลายของเทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งการสรรค์สร้างประโยชน์จากเทคโนโลยีให้เกิดเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยได้นั้น ต้องอาศัยการพัฒนาคนและระบบบริหารจัดการด้านดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศให้มีความพร้อมเพื่อรองรับโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงให้กระจายลงสู่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง เท่าทัน ขณะเดียวกัน ความเสี่ยงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบเชิงลบและเป็นความท้าทายที่สำคัญต่อประเทศไทยในการที่จะต้องเร่งแสวงหาแนวทางในการแก้ไขรับมือ นั้น พบว่ามาจากแนวโน้มด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัล รวมถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ ซึ่งจะบั่นทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงยังอาจเป็นเงื่อนไขท้าทายต่อมิติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างความเสมอภาคในสังคม ซึ่งบริบทสถานการณ์ของประเทศไทยที่ยังมีข้อจำกัดภายในหลายประการนั้น หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนแล้ว อาจส่งผลให้ประเทศไทยมีความเปราะบางยิ่งขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีความผันผวนสูง ตลอดจนอาจพลาดโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถก้าวตามโลกได้อย่างเท่าทัน นำไปสู่การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะ

ยาว และอาจต้องจมกับปัญหาเรื้อรังที่อุดรังความก้าวหน้าของประเทศในทุกมิติอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทิศทางที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้เงื่อนไขความท้าทายทั้งหลายดังกล่าว จึงจำเป็นที่ประเทศจะต้องเสริมสร้างให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระดับโครงสร้างของประเทศบนพื้นฐานของความเข้มแข็ง สมดุล และยั่งยืน เพื่อก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคเดิมให้ประเทศไทยมีสมรรถนะเพียงพอต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง พร้อมทั้งเร่งเพิ่มศักยภาพในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง ทั้งนี้ การยกระดับสมรรถนะและศักยภาพของประเทศไทยในระยะเวลายาวไกลจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม หากอาศัยเพียงการมุ่งแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าหรือการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานในรายละเอียดเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปจะไม่เท่าทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วฉับพลันในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังไม่เพียงพอสำหรับการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบที่รุนแรงและแผ่ขยายในวงกว้าง หรือทันต่อการแสวงหาโอกาสที่จะสร้างผลประโยชน์ที่ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2.4 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นของการศึกษาเปลี่ยนไปสู่ “การเรียนรู้” โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้การเรียนรู้เป็นปัจจัยสร้างความสามารถและศักยภาพของคน และสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น มนุษย์ทุกคนทั้งชายหญิง ไม่ว่าจะมีความสามารถทางสังคมหรือเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไร ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการส่งเสริมสิทธิของแต่ละบุคคลในการเข้าถึงการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมถึงการเรียนรู้ที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และตามอัธยาศัย

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) แผนการศึกษาแห่งชาติ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ (3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ ลดลง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ

ได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

❖ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic)

❖ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 53 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ 6 - 14 ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี เป็นต้น

3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น เป็นต้น

4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ 200 อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น 5 ช่วง ดังนี้ ระยะเร่งด่วน ระยะ 5 ปีแรกของแผน ระยะ 5 ปีที่สองของแผน ระยะ 5 ปีที่สามของแผน และระยะ 5 ปีสุดท้ายของแผน

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ **แนวทางการพัฒนา**

- 1.1 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 1.2 ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 1.3 ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)
- 1.4 พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ **แนวทางการพัฒนา**

- 2.1 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- 2.2 ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน
- 2.3 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ **แนวทางการพัฒนา**

- 3.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย
- 3.2 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่
- 3.3 สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์
- 3.4 พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ
- 3.5 พัฒนาลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
- 3.6 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 3.7 พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา แนวทางการพัฒนา

- 4.1 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
- 4.2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย
- 4.3 พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยง และเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนา

- 5.1 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
- 5.2 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 5.3 พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา แนวทางการพัฒนา

- 6.1 ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
- 6.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 6.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
- 6.4 ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
- 6.5 พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

3. ความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 4

ประเทศไทยมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการพัฒนาให้บรรลุวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนา และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุตามข้อตกลง SDGs ประเทศไทยได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) ขึ้น ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดทำรายงานการทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ระดับชาติ โดยสมัครใจ (Voluntary National Reviews: VNRs) มาโดยตลอด ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้น เพื่อเป็นการทบทวนการดำเนินงานของประเทศอย่างต่อเนื่อง มีข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน รวมทั้งนำไปแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และบทเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDGs กับประเทศอื่น ๆ ในการประชุมเวทีหารือระดับสูงทางการเมืองว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (High-level Political Forum on Sustainable Development: HLPF) ซึ่งประเทศไทยเคยนำเสนอ VNR ต่อที่ประชุมมาแล้ว 1 ครั้ง ในปี 2560 (ค.ศ. 2017) สำหรับผลการดำเนินงานหรือความก้าวหน้าของการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สรุปได้ดังนี้

3.1 ความก้าวหน้าของการดำเนินงานในภาพรวม

สถานการณ์การดำเนินงานในภาพรวมของเป้าหมายที่ 4 ที่ผ่านมา พบว่า การเข้าถึงการศึกษาและสำเร็จการศึกษาของคนไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเห็นได้จากสัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยและสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นที่เพิ่มขึ้น โดยในระดับปฐมวัย มีสัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 84.7 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 86.3 ในปี 2562 ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับของไทย) มีสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.8 และ 90.1 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 98.2 และ 96.9 ในปี 2562 ตามลำดับ แม้ว่าอัตราส่วนการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปลายจะลดลงจากร้อยละ 81.7 เป็นร้อยละ 78.6 นอกจากนี้ ความเท่าเทียมทางเพศในด้านการเข้าถึงศึกษาของไทยปรับตัวดีขึ้น เห็นได้จากค่าดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ (GPI) ในทุกระดับการศึกษา ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในระหว่างปี 2559-2562 อย่างไรก็ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำ โดยเมื่อพิจารณาจากผลคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นพบว่า ในปี 2562 คะแนนเฉลี่ยของระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่า 50 คะแนนในเกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยลดลงในทุกรายวิชาเมื่อเทียบกับปี 2559 ขณะที่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นในวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ แต่ลดลงในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งการลดลงของผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นผลจากความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนนักเรียนระดับอาชีวศึกษาต่อจำนวนประชากรทั้งหมดในกลุ่มอายุ 15-17 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24 ในปีการศึกษา 2559 เป็นร้อยละ 26 ในปีการศึกษา 2562 ขณะที่สัดส่วนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อประชากรทั้งหมดในกลุ่มอายุ 18-21 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากประมาณร้อยละ 60 ในปีการศึกษา 2559 เป็นร้อยละ 54 ในปีการศึกษา 2562 แสดงให้เห็นถึงความต้องการเข้าสู่ตลาดแรงงานที่เร็วขึ้นในประเทศไทย สำหรับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาและมีมูลค่าเงินช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีจาก 1,603.25 ล้านบาท ในปี 2559 เป็น 1,654.74 ล้านบาท ในปี 2562 ซึ่งในจำนวนนี้ สัดส่วนความช่วยเหลือที่เป็นทุนการศึกษาก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 134.32 ล้านบาท ในปี 2559 เป็น 161.56 ล้านบาท ในปี 2562

การดำเนินงานที่สำคัญดังนี้ การสนับสนุนทุนทรัพย์แก่นักเรียนที่ขาดแคลน ได้แก่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โดยในเดือนเมษายน 2563 ได้สนับสนุนนักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ รวมทั้งสิ้น 5,771,585 คน นอกจากนั้น ยังมีโครงการอื่น ๆ อาทิ การให้เงินอุดหนุนนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท และเงินอุดหนุนทุนเฉลิมราชกุมารี ซึ่งมุ่งเน้นการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาในพื้นที่ห่างไกล และมีอัตราการศึกษาต่อต่ำ นอกจากนั้น รัฐบาลยังให้โอกาสทางการศึกษาและการอ่านออกเขียนได้กับกลุ่มเด็กไร้สัญชาติและเด็กต่างด้าวประมาณ 78,000 คน รวมทั้งได้จัดการศึกษาทุกระดับให้กลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ กว่า 230,000 คน ในปี 2561 การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา อาทิ การดำเนินโครงการเน็ตประชารัฐเพื่อขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไปยังโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งในปี 2562 ดำเนินการแล้ว 1,187 โรงเรียน การร่วมมือกับภาคเอกชน (บริษัท 3BB) ดำเนินโครงการบรอดแบนด์อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาฟรี ซึ่งดำเนินการแล้วที่โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล 2,271 แห่ง การใช้ระบบ Information System for Equitable Education (iSEE) ในการชี้เป้าและติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับ

การสนับสนุนทุนทรัพย์ ตลอดจนการใช้นวัตกรรมการคัดกรองนักเรียนยากจนด้วยระบบ Proxy Means Tests (PMT) ซึ่งทำให้พบนักเรียนยากจนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณ 2 ล้านคนทั่วประเทศ การพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กพิการเพื่อส่งเสริมการศึกษาแบบเรียนรวมกับเด็กปกติ อาทิ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนทั่วไปที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับผู้เรียนที่มีความพิการทางการได้ยิน โครงการล่ามภาษามือเพื่อการสื่อสาร และโครงการพัฒนาทักษะการทำข้อสอบ GAT/PAT สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการมองเห็น ทั้งนี้ ไทยจัดหลักสูตรการฝึกอบรมครูด้านการสอนคนพิการ พ.ศ. 2561 เพื่อเพิ่มสมรรถนะให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ **เร่งรัดการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา** โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การสอน และหลักสูตรที่มีคุณภาพ การปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นมาตรฐานสากลและส่งเสริมการพัฒนาเด็กตามศักยภาพและตามความถนัดของตัวเอง รวมถึงการพัฒนาการเรียนรู้สะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการเรียนการสอนห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ (Computing Science) **การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพ** โดยให้โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศอาชีพและกลุ่มความถนัด และการจัดแผนการเรียนรองรับความต้องการแรงงานตามบริบทของจังหวัดควบคู่ไปกับการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันทางสังคม อาทิ หลักสูตรการด้านพุทธศึกษา โครงการโรงเรียนยุติธรรมอุบลรัตน์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและป้องกันอาชญากรรม ภัยสังคม การรู้เท่าทันยาเสพติด การสร้างจิตสำนึกและวินัยในตนเอง โดยมีสถานศึกษาพอเพียงที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างครบวงจรทั้งหมด 23,796 แห่งและได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาแล้ว 205 แห่ง **การพัฒนาคุณภาพครู** โดยไทยจัดตั้งสถาบันครูพัฒนาเพื่อรองรับการคัดเลือกหลักสูตรพัฒนาครูและจัดการฝึกอบรมตามโครงการพัฒนารูปแบบครบวงจรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โครงการคุปองครู) ในหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการรับรอง 1,207 หลักสูตร ซึ่งครอบคลุมครูกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยพบว่า ในปี 2561 มีครูที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการจำนวน 274,264 คน เพิ่มขึ้นจาก 175,987 คน ในปี 2560 และคิดเป็นร้อยละ 77 ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด โดยหลักสูตรที่มีครูลงทะเบียนมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในยุคศตวรรษที่ 21 โดยใช้หลักการของเกมสำหรับครูประถมศึกษา การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ STEM Education ตามแนวคิด Active Learning **การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต** (lifelong learning) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนโดยรวม การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในศตวรรษที่ 21 และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยมีการฝึกปฏิบัติจากประสบการณ์จริงผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในโครงการ Thai MOOC (Thailand Massive Open Online Course) ครอบคลุม 477 รายวิชา และไม่มีค่าใช้จ่ายการดำเนินโครงการ Smart University@EEC เพื่อพัฒนากำลังคนดิจิทัลเพื่อตอบโจทย์ Thailand 4.0 และการตั้งศูนย์ฝึกอบรมแรงงานและการกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณวุฒิในการประกอบวิชาชีพ และการได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน **การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ** โดยไทยมีบทบาทให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มทุกปี โดยการดำเนินการมีรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี การสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ การจัดส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัครไปปฏิบัติงานภายใต้โครงการ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งโดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน การให้ทุนรัฐบาลไทยเพื่อศึกษาต่อและเพื่อการฝึกอบรม และการจัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทยและผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานที่ประเทศคู่ร่วมมือตามคำขอ

3.2 ความก้าวหน้าการดำเนินงานรายเป้าหมายย่อย

จากภาพรวมของการดำเนินงานเมื่อพิจารณารายเป้าหมายย่อยของเป้าหมายที่ 4 ตามประเด็นการพัฒนาใน 5 ประเด็น (นโยบาย หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอน และการติดตามประเมินผล) ดังนี้

เป้าหมายย่อยที่ 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : มีกฎหมายการศึกษาภาคบังคับ จัดการศึกษาให้เปล่า 9 ปี ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น มีนโยบายขยายโอกาสช่วยเหลือให้เข้าศึกษาก่อนและหลังภาคบังคับ 3+3 ปี โดยมีระบบสนับสนุนค่าใช้จ่าย **ด้านหลักสูตร** : มีหลักสูตรแกนกลางกำหนดโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำและพัฒนา (ร่าง) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฐานสมรรถนะ) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีแห่งศตวรรษที่ 21 **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : มีการควบคุมมาตรฐานโดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงเมื่อปี พ.ศ. 2560) ลักษณะการจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีการสอวัดความรู้มาตรฐานวิชาหลักจากส่วนกลาง **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : มีการพัฒนาครู โดยระบบคุปองการพัฒนาคูและการพัฒนาในระหว่างประจำการ โดยระบบแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการนิเทศภายใน (PLC) **ด้านการติดตามประเมินผล** : มีระบบตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไทยเป็นแบบอิงคะแนนสอบ

เป้าหมายย่อยที่ 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้น มีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : มีกฎหมาย และมีนโยบายให้การศึกษาและดูแลเด็กปฐมวัยตั้งแต่เกิดถึง 6 ปี โดยถือเป็นสวัสดิการสังคมที่ให้ความร่วมมือกันหลายภาคส่วน โดยพ่อแม่ร่วมรับผิดชอบ ไม่ใช่บริการแบบให้เปล่า **ด้านหลักสูตร** : มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องบนฐานการมีส่วนร่วมและระบบสนับสนุนการให้โอกาสกับคุณภาพที่เท่าเทียมกัน **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุล และต่อเนื่อง/เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคม/ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการ/ประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็ก/ ให้พ่อแม่ ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : มีการพัฒนาระบบผลิตครูปฐมวัย และมีการพัฒนาในเส้นทางวิชาชีพตั้งแต่แรกเข้า โดยการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน สร้างความชำนาญผ่านการลงมือทำจริงและการฝึกอบรมนอกสถานปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ **ด้านการติดตามประเมินผล** : ครูวางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบทุกด้านเป็นรายบุคคล อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องตลอดปี/ประเมินจากสภาพจริงด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่เน้นแบบทดสอบ/สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

เป้าหมายย่อยที่ 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : อาชีวศึกษาเริ่มที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ให้สอนถึงระดับปริญญาในวิทยาลัย อาชีวศึกษา/วิทยาลัยเทคนิค ส่วนการอุดมศึกษาสาขาวิชาการต่าง ๆ สอนในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยให้อนุปริญญาตรีถึงปริญญาเอก **ด้านหลักสูตร** : มีกรอบคุณสมบัติวิชาชีพแห่งชาติ (NQF) สำหรับการจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาการ และมีการอบคุณสมบัติวิชาชีพ (VQF) เพื่อควบคุมมาตรฐานหลักสูตรอาชีวศึกษา/เทคนิคศึกษา เทียบกับระดับสากล **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ

เพื่อยกระดับการศึกษา พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมทุกช่วงวัย/ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่ายในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในรูปแบบต่าง ๆ /ส่งเสริมและพัฒนาการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาและเทคโนโลยี ดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานอกระบบ/พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/นวัตกรรม การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : พัฒนาศักยภาพและระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อบูรณาการและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล **ด้านการติดตามประเมินผล** : มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ประเมินคุณภาพ ภายนอก โดยสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทุกระยะ 5 ปี

เป้าหมายย่อยที่ 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึง ทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะการทำงาน ที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการฝึกอบรมก่อนและระหว่างประจำการ **ด้านหลักสูตร** : เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกระทรวงแรงงานฯ **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : มีรูปแบบการจัดการศึกษาหลากหลายลักษณะและรูปแบบ โดยมีหลายหน่วยงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการศึกษา

เป้าหมายย่อยที่ 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่า กลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับ อย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : มีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เพื่อสร้างความเสมอภาคและขจัดความเหลื่อมล้ำ และมีนโยบายสร้างความเท่าเทียมในสังคม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ **ด้านหลักสูตร** : มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงเมื่อปี พ.ศ. 2560) มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาตามมาตรา 8 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีหลักสูตรการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษ อีกทั้งหลักสูตรพิเศษสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องการการศึกษาสงเคราะห์ **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดการเรียนการสอนตามหลักการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : ครูผู้สอนการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ได้รับการพัฒนาตามหลักการ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง **ด้านการติดตามประเมินผล** : มีการติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กปกติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการลดความเหลื่อมล้ำ

เป้าหมายย่อยที่ 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : มีหลักสูตร เน้นมาตรฐาน โดยให้ทุกคนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และมีนโยบายปฏิรูป การศึกษาด้านการอ่านออกเขียนได้ รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการอ่านของเด็กและประชาชนทั่วไป **ด้านหลักสูตร** : บรรจุสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐานชาติด้านเวลาเรียนและด้านผลผลิตของการเรียนรู้ตามตัวบ่งชี้ต่าง ๆ / มีหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนนอกระบบโรงเรียนที่เทียบเท่ากับในระบบโรงเรียนขั้นพื้นฐานให้เรียน แบบการศึกษานอกโรงเรียน **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ตามหลักการและวิธีสอนที่เสนอแนะโดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : พัฒนาครูผู้สอนตามระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด และตามความต้องการของหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา **ด้านการติดตาม**

ประเมินผล : ติดตามและประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น โดยการสอบด้วยข้อสอบกลางในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และสอบวัดความรู้เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ด้วย การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education: O-NET) จัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) โดยให้วิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาหลักที่บังคับให้สอบ

เป้าหมายย่อยที่ 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : รัฐมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน และการเป็นพลเมืองโลก พบได้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาระยะยาว 20 ปี ของประเทศ เป็นต้น **ด้านหลักสูตร** : หลักสูตรการศึกษาในทุกระดับของไทย นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/ศาสตร์พระราชา มาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย/ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระสังคมศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และให้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี ESD&GCED เป็นฐาน **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยเน้นการปฏิบัติจริงตามความเหมาะสมของผู้เรียน บริบททางสังคม สถานการณ์ อย่างมีเหตุผลพอประมาณและมีภูมิคุ้มกัน **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : มีการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนตามแนว ESD และ GCED ในระบบพัฒนาครูของ สพฐ. และหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาครูและผู้บริหารโรงเรียนพอเพียง โดยมีมูลนิธิยุวสถิรคุณ เป็นต้น

เป้าหมายย่อยที่ 4.A สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน **ด้านนโยบาย** : มีนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับเพื่อประกันคุณภาพอุปกรณ์/เครื่องมือทางการศึกษา ที่ใช้เพื่อการบริหารและจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน แต่การนำไปปฏิบัติในบางแห่ง/บางพื้นที่อาจยังมีปัญหา **ด้านหลักสูตร** : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ได้กำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการจัดการเรื่องอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา เพื่อการบริหารหลักสูตร **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : การจัดการเรียนการสอนในบางโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดาร มักไม่มีอุปกรณ์/เครื่องมือทางการศึกษาที่ได้มาตรฐานเพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่เน้นการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : มีการพัฒนาครูให้สามารถใช้อุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือทางการศึกษาโดยใช้ระบบคุปองพัฒนาครู แต่มักจะเน้นการพัฒนาทักษะการใช้ ICT ในการสอนมากกว่าทักษะการใช้สื่อและอุปกรณ์การศึกษอื่น ๆ ที่หลากหลาย **การติดตามประเมินผล** : การติดตามประเมินผลการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษา มักเป็นการติดตามผลการจัดซื้อจัดจ้างจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มากกว่าติดตามผลการใช้ที่เกิดประโยชน์กับครูและผู้เรียน

เป้าหมายย่อยที่ 4.B เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563 **ด้านนโยบาย** : มีนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศสนับสนุนทุนการศึกษา และการฝึกอบรมให้กับบุคลากรของประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา ภายใต้สนธิสัญญาต่าง ๆ ที่ทำกับ องค์การสหประชาชาติ องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

และอื่น ๆ **ด้านหลักสูตร** : เน้นหลักสูตรที่ประเทศไทยมีความเป็นเลิศ รวมถึงศาสตร์พระราชา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาและสถาบันฝึกอบรมที่ร่วมโครงการ ทั้งฝึกอบรมระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก รวมถึงระดับประกาศนียบัตรชั้นต่ำขั้นสูง **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : ครู/คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาต่างชาติได้รับทุน ได้รับการพัฒนาจากกระทรวงการต่างประเทศหรือกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารทุนการศึกษา **ด้านการติดตามประเมินผล** : ติดตามประเมินผลโดยหน่วยงานผู้ให้ทุนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละทุน โดยประเมินทั้งในรายบุคคลและประเมินโครงการ

เป้าหมายย่อยที่ 4.C เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณวุฒิ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573 **ด้านนโยบาย** : มีนโยบายเพิ่มจำนวนทุนการศึกษาหรือทุนฝึกอบรมแก่ครูจากประเทศกำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาในอาเซียนและนอกอาเซียน โดยความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งยูเนสโก กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (เอเปค) เป็นต้น **ด้านหลักสูตร** : มีทั้งหลักสูตรฝึกอบรมครูหรือบุคลากรทางการศึกษาของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา ทั้งระยะสั้น ระยะยาว และการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โท เอก ซึ่งเป็นไปตามแผนงานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โดยการให้ทุนการศึกษาและแลกเปลี่ยนนักศึกษา **ด้านการจัดการเรียนการสอน** : จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สถาบันการศึกษามีอยู่แล้วหรือตามหลักสูตรเฉพาะที่ได้พัฒนาขึ้นตามความต้องการและข้อตกลงของหน่วยงานผู้ให้ทุนการศึกษากับต่างประเทศที่ส่งครูมาพัฒนา **ด้านการพัฒนาครูผู้สอน** : ครูและคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องทั้งระดับปริญญาโท เอก และหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง **ด้านการติดตามประเมินผล** : ติดตามประเมินผล โดยหน่วยงานผู้ให้ทุนการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของแต่ละทุน

4. ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา วิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลักไปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จในปี 2573 และแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ใน 20 ปีข้างหน้า (ปี 2580) กล่าวได้ว่า ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ทรัพยากรมนุษย์ การที่โครงสร้างประชากรมีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กลดลงและประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกประเทศ จึงเป็นปัจจัยเสี่ยงและประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ทุกมิติมากขึ้น ดังนั้น การสร้างหลักประกันด้านการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้มีศักยภาพ มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จึงมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศในอนาคตอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลและผลการดำเนินงานที่กล่าวมาข้างต้น มีประเด็นที่ท้าทายการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และมีประเด็นข้อเสนอแนะสำคัญในการจัดทำกรอบตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4 : SDG4) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาพรวม ดังนี้

4.1 ประเด็นท้าทาย

1. การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะต่อกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะยากจนและอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสในการเข้าถึงมาตรการที่ใช้ทดแทนการเรียนการสอนในโรงเรียน เช่น การเรียนออนไลน์ และการถ่ายทอดสดผ่านสัญญาณโทรทัศน์ ทำให้เกิดภาวะการเรียนถดถอย นอกจากนั้น สำหรับครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างหนัก ก็อาจส่งผลให้นักเรียนต้องออกจากระบบการศึกษาได้

2. ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาระดับสูง โดยพบว่า นักเรียนจากกลุ่มครอบครัวยากจนเพียงร้อยละ 5 มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เมื่อเทียบกับนักเรียนจากกลุ่มครัวเรือนที่รวยที่สุดร้อยละ 10 ของประเทศ (Top 10%) ซึ่งได้เรียนต่อไม่ต่ำกว่าร้อยละ 63 ของทั้งหมด ดังนั้น ไทยควรมีการจัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อสามารถจัดภาวะตกหล่นในการให้ความช่วยเหลือ และจัดสรรโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น รวมถึงมาตรการจำเพาะที่สอดคล้องกับกลุ่มคนดังกล่าวได้

3. การพัฒนาทักษะแรงงานยังไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบในทุกสาขา โดยโครงการพัฒนาทักษะแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างไม่เต็มที่ ดังนั้น ควรมีการพัฒนาทักษะแรงงานด้านอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับการฝึกอบรมให้มากขึ้น เพื่อให้แรงงานมีรายได้และสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้นและมีทักษะที่เป็นที่ต้องการในอนาคต

4. แม้ไทยจะมีผลงานที่ดีในการส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง แต่ก็ยังพบปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศในระบบการศึกษา อาทิ ทักษะคิดของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นความเท่าเทียมทางเพศ และทัศนคติทางลบต่อการตั้งครรภ์ระหว่างเรียน ซึ่งอาจส่งผลให้นักเรียนหญิงบางส่วนต้องออกจากระบบการศึกษาโดยไม่จำเป็น

5. หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่เพียงพอ ทำให้ครูบางส่วนไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนา หรือต้องเลือกหลักสูตรการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ จึงควรมีการบูรณาการการพัฒนาครูให้เป็นองค์รวมและเพียงพอต่อความต้องการมากขึ้น รวมทั้งมีการติดตามผลสัมฤทธิ์ภายหลังการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ

4.2 ประเด็นข้อเสนอแนะ

1. ประเมินความพร้อมของข้อมูล ในด้านความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งมีการกำหนดคำจำกัดความของตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูล และจะต้องพัฒนาเทคนิคในการตรวจสอบข้อมูลไปพร้อมกันด้วย

2. กำหนดค่าเป้าหมายบนพื้นฐานของสถานะข้อมูลปัจจุบัน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และรวบรวมข้อมูลและสถานะข้อมูลในปัจจุบัน (baseline) ตลอดจนระบุผู้รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลที่สอดคล้องกับการดำเนินงานและความรับผิดชอบ โดยอาจพิจารณาจากค่าเป้าหมายในนโยบายหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศต่าง ๆ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ฯลฯ

3. จัดทำเป็นแผนที่การวิเคราะห์ขีดความสามารถและจุดอ่อนของประเทศ เพื่อเตรียมการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เพื่อช่วยในการใช้ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ (Mapping/gaps analysis)

4. กำหนดคำจำกัดความของเป้าหมายที่มีความเป็นนามธรรม อาทิ SDG 4.7 ซึ่งมีการกล่าวถึงสร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในส่วน

ร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเกือบทุกตัวชี้วัดมีความเป็นนามธรรมและเป็นเรื่องใหม่ที่แต่ละประเทศมีการดำเนินการเฉพาะบางเรื่องและเรียกต่างกัน ในขณะที่ตัวชี้วัดสำหรับเป้าประสงค์ 4.7 นี้ ใช้คำว่าการดำเนินการเกี่ยวกับ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนรวมถึงความเสมอภาคทางเพศ และสิทธิมนุษยชน ซึ่งถูกให้ความสำคัญทุกระดับใน(ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) ระดับการศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียนซึ่งจะเห็นได้ว่ายังไม่มีการระบุรายละเอียดของตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องมีการประชุมหารือทั้งในระดับประเทศและระดับโลกในการทำความเข้าใจเป้าประสงค์นี้และมีข้อตกลงร่วมกันในการพิจารณาตัวชี้วัดที่จะใช้เป็นตัวแทนในการติดตามเป้าประสงค์ดังกล่าวได้จริง

5. เตรียมการกำหนดกรอบตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ในส่วนที่เป็นตัวชี้วัดเฉพาะ (Thematic indicators) อีก 43 ตัวชี้วัดภายหลังเสร็จสิ้นการจัดทำ Roadmap เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ของประเทศไทย (Thailand Roadmap SDG 4 Template) ในส่วนของตัวชี้วัดระดับโลก (Global indicators) 10 + 1 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบังคับที่ทุกประเทศจะต้องรายงานเพื่อการใช้เปรียบเทียบกันในระดับโลก

6. ติดตามประเมินผลการใช้กรอบตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ที่ปรากฏใน Roadmap เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ของประเทศไทย (Thailand Roadmap SDG 4 Template) เป็นระยะ ว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดที่เป็นตัวแทนความก้าวหน้าในการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ได้หรือไม่ มีผลดีผลเสียอย่างไร

7. เตรียมแนวทางการจัดทำ Roadmap เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาเป็นระยะ โดยอาจกำหนดเป็นการทำงานช่วงระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

8. จัดตั้งกลไกการประสานงานในระดับภูมิภาค เพื่อการติดตามผลและทบทวนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

9. จัดตั้งระบบฐานข้อมูลกลาง (Dashboard) ของตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ทั้งหมด เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเข้าถึงได้ สามารถใช้ติดตามความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เปรียบเทียบในระดับภูมิภาคและระดับโลกได้

ส่วนที่ 4

สาระสำคัญของแผนที่นำทาง

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4 Roadmap)
 “เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม
 และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

สาระสำคัญของแผนที่นำทางฯ

จังหวัดกาฬสินธุ์ได้นำองค์ประกอบของแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดให้มากำหนดเป็นเนื้อหาสาระของแผนที่นำทางฯ SDG4 Roadmap ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1.การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4)

2.การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การกำหนดแนวทาง/มาตรการ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (เป้าหมายหลักที่ 4) ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4)

ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนที่นำทางฯที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักต้องดำเนินการ ซึ่งในการดำเนินงานจัดทำแผนที่นำทางฯ SDG4 Roadmap กระทรวงศึกษาธิการได้นำผลการ วิเคราะห์จากข้อมูลความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายย่อยภายใต้เป้าหมายหลักที่ 4 กับเป้าหมายการพัฒนาของ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 2 การต่างประเทศ ประเด็นที่ 10 ปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ประเด็นที่ 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และประเด็นที่ 12 การเรียนรู้ (จากส่วนที่ 3) ดังภาพด้านล่าง รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อมโยงจากห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทย (Value Chain

ซึ่งในการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 จังหวัด กาฬสินธุ์ ได้นำข้อมูลความสอดคล้องเชื่อมโยงข้างต้นมาใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์เพื่อหาคำประกอบหรือกิจกรรม และกระบวนการ และภายใต้องค์ประกอบ มีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องและทำให้การดำเนินงานสามารถ บรรลุเป้าหมายหลักที่ 4 ได้ โดยการวิเคราะห์หาความสอดคล้องเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของ กระบวนการดำเนินงาน (ต้นทาง) ไปจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการดำเนินงาน (ปลายทาง) ที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งแนวทางการดำเนินงาน คือ นำองค์ประกอบ กระบวนการและปัจจัยจาก ห่วงโซ่คุณค่าของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ที่ สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำไว้แล้ว และการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทและสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการวัดการศึกษาของประเทศไทย เช่น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 แผนการ ศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และนโยบายรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่ เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 มาวิเคราะห์ ลังเคราะห์หาคำประกอบ และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมาย หลักที่ 4 การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ซึ่งผลการสังเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป้าหมายที่ 4 (SDG4) จังหวัดกาฬสินธุ์

ต้นทาง	กลางทาง				ปลายทาง
กฎหมาย นโยบาย และแผนการศึกษา	หลักสูตรการจัด การศึกษา	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	รูปแบบ/ ระบบการเรียนรู้	ระบบสนับสนุน การเรียนรู้	ระบบติดตาม วัด และ ประเมินผล
- มีกฎหมาย ด้านการศึกษา - นโยบายและ แผนการศึกษา ที่มีความต่อเนื่อง และชัดเจน	- มาตรฐาน หลักสูตรแกนกลาง - หลักสูตร การศึกษา ที่เชื่อมโยงกับ มาตรฐานสากล - หลักสูตรมีความ ยืดหยุ่น สอดคล้อง กับความต้องการ ของผู้เรียนทุกช่วง วัย - หลักสูตรฐาน สมรรถนะที่ตอบ โจทย์ความต้องการ ของประเทศ	- ความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 - การยกระดับมาตรฐาน คุณภาพครูอย่างเป็นระบบ (การผลิตและพัฒนาครู) - การประเมินครู/ผู้สอน ที่เน้นผลสัมฤทธิ์จาก ผู้เรียนเป็นหลัก - การพัฒนาความรู้/ สมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา	- การเน้นเด็กและ เยาวชนเป็นศูนย์กลาง - การเรียนรู้เพื่อพัฒนา กระบวนการคิดเชิง ระบบ - การจัดการเรียนการ สอนที่เน้นการลงมือ ปฏิบัติ - กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ที่หลากหลาย - ระบบการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับคนทุกช่วง วัยเพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้ตลอดชีวิต	- สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและการ เรียนรู้ - ระบบสารสนเทศ เพื่อการศึกษา - องค์ความรู้ นวัตกรรมและงานวิจัย - ทรัพยากรทางการ ศึกษา - สภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้	- การวัดและประเมินผล ผู้เรียนตามศักยภาพ ของผู้เรียน - ระบบการติดตาม วัด และประเมินผล ทางการศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียน - ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา

สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลไกการบริหารจัดการ

- การขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กลไกการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
- ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา

2. การวิเคราะห์และจัดทำแผนงาน/โครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนา เพื่อขับเคลื่อน SDG4 Roadmap สู่การปฏิบัติ

ตามแนวทางการดำเนินงานของแผนการขับเคลื่อนฯ Thailand's SDGs Roadmap กำหนดให้มีการจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน จึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ดังมีรายละเอียดดังนี้

เป้าหมายย่อย (Target) 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิง ทุกคนสำเร็จการศึกษาาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.1.1 สัดส่วนของเด็ก/เยาวชนใน (ก) ระดับชั้น ป.2 หรือ ป.3 (ข) ป.6 และ (ค) ม.3 ที่มีความสามารถตามเกณฑ์ขั้นต่ำอย่างน้อย ใน

(1) ด้านการอ่าน และ (2) ด้านคณิตศาสตร์ หรือการคิดคำนวณ จำแนกตาม เพศ

4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษา (ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย)

ตัวชี้วัด (SDG4 Indicator)	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.1.1 (1) ร้อยละของเด็กในวัย ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน			4.1.1(1) ทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณขั้นพื้นฐานของเด็กในวัย ป.3 4.1.1(2) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระ	สพฐ.*	- ศธ. (สพฐ./สช.) - อว. - อปท. - เมืองพัทยา	* ใช้ผลสอบ NT/RT ของ สพฐ. ที่มีข้อมูลรายปี แทน
4.1.1 (2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (5) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)			4.1.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - การสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนและให้นักเรียนฝึกทำแบบทดสอบ Test Blueprint ข้อสอบ O-NET	สทศ.	- พม. - วร. (สบศ.) - ม.การกีฬาแห่งชาติ	
4.1.2 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย				ศธ. (สป.)	- กทม. - ตชด. - พศ.	* ใช้ข้อมูล ศทก.สป. เนื่องจากมีข้อมูลเป็นรายปี

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566			แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ	
ร้อยละของเด็กในวัย ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน				ผลสอบ NT/RT ของ สพฐ.	สพฐ.		
	ความสามารถด้าน	NT					ผลต่าง
		2564	2565				
	คณิตศาสตร์	51.94	58.30				+6.36
	ภาษาไทย	56.94	63.50				+6.56
	เฉลี่ย	54.44	60.9				+6.45

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ		
คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) (3) คณิตศาสตร์ (4) วิทยาศาสตร์	ประถมศึกษาปีที่ 6					
	ปี กศ.	61	62	63	64	65
	ไทย	55.90	49.07	56.20	48.36	50.72
	อังกฤษ	39.24	34.42	43.55	34.43	32.06
	คณิต	37.50	32.90	29.99	34.77	24.59
	วิทย์	39.93	35.55	38.78	33.31	36.19
	มัธยมศึกษาปีที่ 3					
	ปี กศ.	61	62	63	64	65
	ไทย	54.42	55.14	54.29	47.23	50.12
	อังกฤษ	29.45	33.25	34.38	27.88	28.85
	คณิต	30.04	26.73	25.46	22.12	22.25
	วิทย์	36.10	30.07	29.89	30.20	31.88
	มัธยมศึกษาปีที่ 6					
	ปี กศ.	61	62	63	64	65
	ไทย	54.42	55.14	54.29	44.80	42.69
อังกฤษ	29.45	33.25	34.38	22.33	22.00	
คณิต	30.04	26.73	25.46	19.10	20.03	
วิทย์	36.10	30.07	29.89	27.70	27.28	
	สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ การศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ป.6 , ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2561, 2562,2563,2564 และ 2565					
	สทศ.					

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566						แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ
อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ประถมศึกษา						สถิติการศึกษา ปี 2561- 2565	ศธ. (สป.)	
	ปี	61	62	63	64	65			
		94.55	93.13	95.65	99.53	96.86			
	มัธยมศึกษาตอนต้น								
	ปี	61	62	63	64	65			
		91.88	84.06	84.55	92.28	92.85			
	มัธยมศึกษาตอนปลาย								
	ปี	61	62	63	64	65			
		88.20	80.64	81.14	95.50	88.11			

เป้าหมายย่อย (Target) 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ
4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.2.1 ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ			- พัฒนาการด้านสุขภาพ ภาวะโภชนาการที่ บุคลิกภาพเหมาะสมตามวัย - ความพร้อมสำหรับการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ของเด็กอายุ 3-5 ปี	พม.	- ศธ. (สพฐ./สช.) - อปท. - เมืองพัทยา - สธ. - อว. - กทม.	* ใช้ข้อมูลผลการประเมินตนเองของ สพด. ผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย)
4.2.2 อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ			- โครงการตามน้อมมาเรียน เพื่อเพิ่มสัดส่วนเด็กปฐมวัย 3 - 5 ปี (อยู่ระหว่างการของบประมาณดำเนินการ)	ศธ. (สป.)	- ตชด. - รง.	* ใช้ข้อมูล ศทก.สป. เนื่องจากมีข้อมูลเป็นรายปี

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ										
ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	<table><tr><th>ปี</th><th>เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย</th></tr><tr><td>2561</td><td>90.90</td></tr><tr><td>2562</td><td>95.01</td></tr><tr><td>2563</td><td>94.12</td></tr><tr><td>2564</td><td>90.87</td></tr></table>	ปี	เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย	2561	90.90	2562	95.01	2563	94.12	2564	90.87	ผลการประเมินตนเองของ สพด. ผ่านระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย)	พม.	
ปี	เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย													
2561	90.90													
2562	95.01													
2563	94.12													
2564	90.87													
อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	สัดส่วนเด็กที่เข้าศึกษาในระดับปฐมวัย <table><tr><th>ปีการศึกษา</th><th>2562</th><th>2563</th><th>2564</th><th>2565</th></tr><tr><td>สัดส่วนร้อยละ</td><td>70</td><td>70</td><td>70</td><td>71.89</td></tr></table>	ปีการศึกษา	2562	2563	2564	2565	สัดส่วนร้อยละ	70	70	70	71.89	สถิติการศึกษาประจำปี 2562-2565	ศธ. (สป.)	
ปีการศึกษา	2562	2563	2564	2565										
สัดส่วนร้อยละ	70	70	70	71.89										

เป้าหมายย่อย (Target) 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.3.1 อัตราการเข้าเรียนของเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งในระบบ นอกระบบการศึกษา รวมทั้งการฝึกอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.3.1 อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)			เพิ่มอัตราการเข้าเรียนต่อสายอาชีพให้มากขึ้น	ศธ. (สป.)	- ศธ.(สพฐ./ สอศ./ สช./สกร.) - ม.การกีฬา แห่งชาติ - วร. (สบศ.) - กท. (กรมยุทธ ฯ) - อปท.	* การกำหนดอัตราการเข้าเรียนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาจะตอบเป้าหมายย่อยได้ชัดเจน * การไม่กำหนดตัวชี้วัดประเด็นการฝึกอบรมเนื่องจากไม่สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย 4.3 ชัดเจน แต่สอดคล้องกับเป้าหมาย 4.4 มากกว่า
4.3.2 อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา			จัดการศึกษามุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องตลาดแรงงาน - โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	อว.		

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

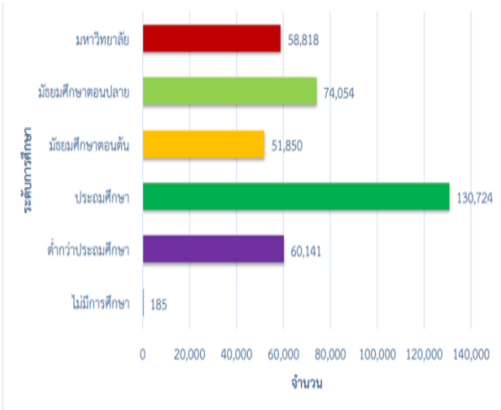
ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ																														
อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา(ปวช.) สายสามัญศึกษา <table><tr><th colspan="2">ปีการศึกษา 2563</th><th colspan="2">ปีการศึกษา 2564</th><th colspan="2">ปีการศึกษา 2565</th></tr><tr><th>ปวช.1</th><th>ม.4</th><th>ปวช.1</th><th>ม.4</th><th>ปวช.1</th><th>ม.4</th></tr><tr><td>3,634</td><td>6,163</td><td>3,170</td><td>6,627</td><td>3,085</td><td>7,080</td></tr><tr><td>37.09</td><td>62.91</td><td>32.36</td><td>67.64</td><td>30.35</td><td>69.65</td></tr><tr><td colspan="2">37.09/62.91</td><td colspan="2">32.36/67.64</td><td colspan="2">30.35/69.65</td></tr></table>	ปีการศึกษา 2563		ปีการศึกษา 2564		ปีการศึกษา 2565		ปวช.1	ม.4	ปวช.1	ม.4	ปวช.1	ม.4	3,634	6,163	3,170	6,627	3,085	7,080	37.09	62.91	32.36	67.64	30.35	69.65	37.09/62.91		32.36/67.64		30.35/69.65		สถิติการศึกษา ประจำปี 2563-2565	ศธ. (สป.)	
ปีการศึกษา 2563		ปีการศึกษา 2564		ปีการศึกษา 2565																														
ปวช.1	ม.4	ปวช.1	ม.4	ปวช.1	ม.4																													
3,634	6,163	3,170	6,627	3,085	7,080																													
37.09	62.91	32.36	67.64	30.35	69.65																													
37.09/62.91		32.36/67.64		30.35/69.65																														
อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา	อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ปี 2566 <table><tr><th>ที่</th><th>ระดับการศึกษา</th><th>รายละเอียด</th><th>ผู้เรียน</th></tr><tr><td rowspan="3">1.</td><td rowspan="3">อุดมศึกษา</td><td>ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง</td><td>4,533</td></tr><tr><td>ปริญญาตรี</td><td>4,245</td></tr><tr><td>รวมทั้งหมด</td><td>8,778</td></tr></table>	ที่	ระดับการศึกษา	รายละเอียด	ผู้เรียน	1.	อุดมศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	4,533	ปริญญาตรี	4,245	รวมทั้งหมด	8,778	สถิติการศึกษา ประจำปี 2566	อว.																			
ที่	ระดับการศึกษา	รายละเอียด	ผู้เรียน																															
1.	อุดมศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	4,533																															
		ปริญญาตรี	4,245																															
		รวมทั้งหมด	8,778																															

เป้าหมายย่อย (Target) 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.4.1 สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ			- พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร	สสช.	- ศธ. - อว. - มท. - พม. - รง. - กทม.	* ควรกำหนดตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายย่อย ที่มุ่งเน้นทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็นด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน * ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยังไม่สามารถระบุรายการหรือประเภททักษะได้ชัดเจน * ควรใช้ข้อมูล Global Indicator และใช้ข้อมูลที่ สสช. จัดเก็บไปพลางก่อน

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ														
สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ	<table><thead><tr><th>ระดับการศึกษา</th><th>จำนวน</th></tr></thead><tbody><tr><td>มหาวิทยาลัย</td><td>58,818</td></tr><tr><td>มัธยมศึกษาตอนปลาย</td><td>74,054</td></tr><tr><td>มัธยมศึกษาตอนต้น</td><td>51,850</td></tr><tr><td>ประถมศึกษา</td><td>130,724</td></tr><tr><td>ต่ำกว่าประถมศึกษา</td><td>60,141</td></tr><tr><td>ไม่มีการศึกษา</td><td>185</td></tr></tbody></table> ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับการศึกษา	จำนวน	มหาวิทยาลัย	58,818	มัธยมศึกษาตอนปลาย	74,054	มัธยมศึกษาตอนต้น	51,850	ประถมศึกษา	130,724	ต่ำกว่าประถมศึกษา	60,141	ไม่มีการศึกษา	185	สำนักงานสถิติจังหวัดกาฬสินธุ์	สสช.	
ระดับการศึกษา	จำนวน																	
มหาวิทยาลัย	58,818																	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	74,054																	
มัธยมศึกษาตอนต้น	51,850																	
ประถมศึกษา	130,724																	
ต่ำกว่าประถมศึกษา	60,141																	
ไม่มีการศึกษา	185																	

เป้าหมายย่อย (Target) 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.5.1 ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง-ผู้ชาย/ในเขต-นอกเขตเมือง/ความมั่งคั่งสูง-ต่ำ และอื่น ๆ เช่น สถานะความพิการ ชนพื้นเมือง และคนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งหากมีข้อมูล) สำหรับทุกตัวชี้วัดที่ในรายการนี้ที่สามารถแยกได้

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.5.1 (1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)			พัฒนาพหุปัญญาที่หลากหลาย	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สพฐ./ สอศ./ สช./สกร.) - อว. - อปท. - เมืองพัทยา - พม. - วธ. (สบศ.)	* ควรใช้ข้อมูลจาก ศทก. สป. ที่มี ข้อมูลเป็นรายปี
4.5.1 (2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)			สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย	สสช.	- ม.การกีฬา แห่งชาติ/ รร.กีฬา) - กทม. - ตชด.	ใช้ข้อมูลจาก สสช. ที่จัดเก็บทุก 3 ปี
4.5.3 (3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)			พัฒนาพหุปัญญาที่หลากหลาย	สสช.		ใช้ข้อมูลจาก สสช. ที่จัดเก็บทุก 3 ปี

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566					แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ	
ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย อุดมศึกษา)	ผู้เรียนแยกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2566					สถิติการศึกษาของ ประเทศไทย ปีการศึกษา 2561- 2562, 2559-2560	ศธ. (สกศ.)		
	ที่	ระดับ การศึกษา	รายละเอียด	ผู้เรียน					ร้อยละ
	1	ก่อน ประถมศึกษา	เตรียมอนุบาล	25,640	41,637				23.21
			อนุบาล 1 - 3	15,997					
	2	ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	58,135	58,135				32.41
	3	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนต้น	34,170	34,170				19.05
	4	มัธยมศึกษา ตอนปลายหรือ เทียบเท่า	มัธยมศึกษาตอน ปลาย	29,413	36,638	20.43			
			ประกาศนียบัตร วิชาชีพ	7,225					
	5	อุดมศึกษา	ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง	4,533	8,778	4.90			
			ปริญญาตรี	4,245					
	รวมทั้งรวม			179,358	179,358	100.00	สถานการณ์เด็กและ สตรี ในประเทศไทย (MICS)	สสช.	

เป้าหมายย่อย (Target) 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.6.1 สัดส่วนของประชากรในกลุ่มอายุที่กำหนดมีความรู้ความสามารถสำหรับการทำงานในด้าน ก) การอ่านออกเขียนได้ ข) ทักษะในการคำนวณ จำแนกตามเพศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.6.1 (1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป			- พัฒนาทักษะการอ่าน การคิดคำนวณ และสมรรถนะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 - โครงการอ่านได้เขียนคล่อง (ภาษาไทย) - โครงการ STEM ศึกษา	สสช.	- ศธ. - อว. - มท. - พม. - รง. - กทม.	
4.6.1 (2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป				สสช.		
4.6.1 (3) อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป				สสช.		

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ																
อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านออกและเขียนได้ จำแนกตามเพศ พ.ศ.2556 2558 และ 2561 หน่วย: ร้อยละ <table><tr><th>เพศ</th><th>2556</th><th>2558</th><th>2561</th></tr><tr><td>ชาย</td><td>95.4</td><td>94.5</td><td>95.2</td></tr><tr><td>หญิง</td><td>92.8</td><td>91.5</td><td>92.7</td></tr><tr><td>รวม</td><td>94.1</td><td>93.0</td><td>93.9</td></tr></table>	เพศ	2556	2558	2561	ชาย	95.4	94.5	95.2	หญิง	92.8	91.5	92.7	รวม	94.1	93.0	93.9	1. สํารวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ.2556 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	สสช.	
เพศ		2556	2558	2561																
ชาย		95.4	94.5	95.2																
หญิง		92.8	91.5	92.7																
รวม	94.1	93.0	93.9																	
อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป		2. สํารวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	สสช.																	
อัตราการอ่านออกเขียนได้และมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป		3. สํารวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2561 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	สสช.																	

เป้าหมายย่อย (Target) 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.7.1 ระดับการดำเนินการเพื่อบรรลุ (i) การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และ (ii) การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู และ (ง) การประเมินผลนักเรียน

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.7.1 ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน			1. พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การสร้างจิตสำนึกและการ เป็น พลเมืองที่ดี สำหรับครูและผู้เรียน 2. พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 -โครงการพัฒนาหลักสูตร ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และอัตลักษณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ (อยู่ระหว่าง ดำเนินการของบประมาณ)	ศธ. อว.	- ศธ. (สพฐ./ สอศ./ สช./สกร.) - อว. - ทส. - อปท. - เมืองพัทยา - พม. - วธ. (สบศ.) - ม.การกีฬา แห่งชาติ/ รร. กีฬา - กทม. - ดชด.	* เป็นการวัดระดับ ความก้าวหน้าของการ ดำเนินงานจากระดับ นโยบายไปสู่การปฏิบัติ - มีการบรรจุ เรื่องเหล่านี้ ในนโยบายการศึกษาของ ประเทศ หลักสูตร การศึกษาของครู และการ ประเมินผลนักเรียน - การดำเนินการพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้และ ทักษะในเรื่องดังกล่าวผ่าน โครงการหรือกิจกรรมเสริม หลักสูตรที่สถานศึกษาหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ
4.7.2 การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)				ศธ. อว.		

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่อง การศึกษา เพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน			ศธ. อว.
การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)			ศธ. อว.

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
	 เวทีงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จดหมายข่าวฉบับที่ 150 เดือนมิถุนายน 2566 การขับเคลื่อนการพัฒนาต่อยอดหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วันที่ 1 มิถุนายน 2566 เวลา 09.30 น. ท่าน ดร.เพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ มอบหมายให้ ท่านวชิราภรณ์ ภูนาโพธิ์ รองศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นประธานการขับเคลื่อนการพัฒนาต่อยอดหลักสูตรประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น "ศาสตร์กาฬสินธุ์ ถิ่นวิจิตร เมืองวัฒนธรรม" ภายใต้โครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีตามรอย พระยุคลบาทด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ณ ห้องประชุมมิตรภาพ ชั้น 2 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ https://www.facebook.com/ksed.go.th http://www.ksed.go.th/ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ เลขที่ 72/1 ถนนเกษตรสมบูรณ์ อ.เมืองกาฬสินธุ์ จ.กาฬสินธุ์ 46000 โทรศัพท์ 043-811728		

เป้าหมายย่อย (Target) 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.a.1 สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน))			- พัฒนาระบบบริหารจัดการของหน่วยงานและสถานศึกษาเพิ่มการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ภาคประชาคม	ศธ. อว.	- ศธ. (สอศ./สช./สกร.) - อว. - พม. - กก. (มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ) - มท.(สธ./อปท. เมืองพัทยา) - วธ. (สบศ.) - ตชด.- กทม.	* ควรมีการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลในแต่ละประเด็นอย่างครบถ้วนเป็นรายปี โดยให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักดูแลเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ภาพรวมเป็นหน่วยงานหลัก

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ
สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า (b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานใน การทำความสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน)			ศธ. (สอศ./ สช./ สกร.) - อว. - พม. - กก. (มหาวิทยาลัย การกีฬา แห่งชาติ) - มท.(สธ./ อปท. เมือง พัทยา) - วธ. (สบศ.) - ตชด.- กทม.	

สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ ปี 2565 จังหวัดกาฬสินธุ์

	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน			สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน			สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย			สำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษา			สำนักงาน ปลัดกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม			กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น			สถาบันบัณฑิตพัฒน ศิลป์			สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ		
	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม
จำนวน สถานศึกษาที่มี การเข้าถึงไฟฟ้า ปี การศึกษา 2565	589	1	590	51	1	52	18	0	18	18	0	18	1	0	1	444	0	444	1	0	1	8	0	8
จำนวน สถานศึกษาที่มี การเข้าถึง อินเทอร์เน็ต ปี การศึกษา 2565	587	3	590	49	3	52	18	0	18	18	0	18	1	0	1	435	9	444	1	0	1	8	0	8
จำนวน สถานศึกษาที่มี เครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับการเรียน การสอน ปี การศึกษา 2565	332	258	590	48	4	52	14	4	18	15	3	18	1	0	1	444	0	444	1	0	1	8	0	8

สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ ปี 2565 จังหวัดกาฬสินธุ์

	สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน			สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน			สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย			สำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษา			สำนักงาน ปลัดกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม			กรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น			สถาบันบัณฑิตพัฒน ศิลป์			สำนักงาน พระพุทธศาสนา แห่งชาติ		
	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม
จำนวนสถานศึกษา ที่มีเครื่อง คอมพิวเตอร์สำหรับ การบริหารจัดการ ปี การศึกษา 2565	342	248	590	50	2	52	18	0	18	15	3	18	1	0	1	444	0	444	1	0	1	8	0	8
จำนวนสถานศึกษา ที่มีห้องน้ำชาย ปี การศึกษา 2565	059	0	590	32	20	52	15	3	18	13	5	18	1	0	1	444	0	444	1	0	1	8	0	8
จำนวนสถานศึกษา ที่มีห้องน้ำหญิง ปี การศึกษา 2565	590	0	590	32	20	52	15	3	18	13	5	18	1	0	1	444	0	444	1	0	1	8	0	8
จำนวนสถานศึกษา ที่มีห้องน้ำรวม ปี การศึกษา 2565	0	590	590	31	21	52	15	3	18	14	4	18	1	0	1	3	441	444	1	0	1	0	8	8

เป้าหมายย่อย (Target) 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกาเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา จำแนกตามสาขาและประเภทการศึกษา

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.b.1 ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด			- สนับสนุนการศึกษาสำหรับนักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์	กต.	- ศธ. - อว. - กค.	

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ
ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการ พัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่ เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศ กำลังพัฒนาและประเทศพัฒนา น้อยที่สุด			ศธจ.กาฬสินธุ์	

เป้าหมายย่อย (Target) 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเทศพัฒนา น้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

ตัวชี้วัด (Global Indicator) 4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณภาพเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา สัดส่วนของครูในระดับ (a) ก่อนประถมศึกษา (b) ประถมศึกษา (c) มัธยมศึกษาตอนต้น และ (d) มัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		แนวทาง/มาตรการการดำเนินงาน	หน่วยงาน		หมายเหตุ
	2568	2573		หลัก	สนับสนุน	
4.c.1 สัดส่วนของครูที่มีคุณภาพเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย			1. พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 2. พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 3. พัฒนาสมรรถนะครู	ศธ. (สกศ.)	- ศธ. (สป./สพฐ./สช.) - อว. - ม.กีฬาแห่งชาติ) - อปท. - เมืองพัทยา - วธ. (สบศ.) - ตชด. - กทม.	* สัดส่วนครูที่มีคุณภาพเหมาะสม ระดับก่อนประถมศึกษา ควรใช้ข้อมูลสัดส่วนครูต่อนักเรียนในระดับอนุบาล 1-3 เนื่องจากสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ชัดเจน

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)

ตัวชี้วัด	สถานะข้อมูล ปี 2566	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน	หมายเหตุ																							
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน	จำนวนครู/คณาจารย์ ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2563 หน่วย: คน <table><tr><th rowspan="2">สังกัด</th><th colspan="2">2563</th></tr><tr><th>ทั่วราชอาณาจักร</th><th>ภูมิภาค</th></tr><tr><td>รวม</td><td>665,420</td><td>580,551</td></tr><tr><td>กระทรวงศึกษาธิการ</td><td>550,022</td><td>509,757</td></tr><tr><td>สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ</td><td>121,917</td><td>99,512</td></tr><tr><td>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</td><td>373,778</td><td>360,596</td></tr><tr><td>สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา</td><td>54,173</td><td>49,495</td></tr><tr><td>องค์กรมหาชนขึ้นตรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ</td><td>154</td><td>154</td></tr></table>	สังกัด	2563		ทั่วราชอาณาจักร	ภูมิภาค	รวม	665,420	580,551	กระทรวงศึกษาธิการ	550,022	509,757	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	121,917	99,512	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	373,778	360,596	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	54,173	49,495	องค์กรมหาชนขึ้นตรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	154	154	ที่มา: สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ	ศธ. (สกศ.)	
สังกัด	2563																										
	ทั่วราชอาณาจักร	ภูมิภาค																									
รวม	665,420	580,551																									
กระทรวงศึกษาธิการ	550,022	509,757																									
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	121,917	99,512																									
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	373,778	360,596																									
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	54,173	49,495																									
องค์กรมหาชนขึ้นตรงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	154	154																									

ส่วนที่ 5

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์สู่การปฏิบัติ

แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของแผนที่นำทางฯ ที่สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักดำเนินการจัดทำขึ้น เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นรายเป้าหมายหลัก ซึ่งองค์ประกอบหรือแนวทางการดำเนินงานที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ ทุกภาคส่วนเข้าใจหลักการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) การมีกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับปฏิบัติ เพื่อให้มีหน่วยงานของรัฐหรือผู้รับผิดชอบบูรณาการการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างชัดเจน 3) ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และสุดท้าย 4) การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การติดตามและประเมินผลเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากทุกหน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ ลงสู่การปฏิบัติ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงนำแนวทางการดำเนินงานหรือองค์ประกอบข้างต้น มากำหนดเป็นแนวทางการขับเคลื่อน SDG4 Roadmap ของจังหวัดกาฬสินธุ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักการกำหนดแนวทาง ดังนี้

1. **การสร้างการตระหนักรู้** ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน
2. **การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน 3 ระดับของประเทศ** ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างประเทศให้มั่นคง โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง
3. **กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน** มีคณะกรรมการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย และหน่วยงานภาครัฐบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
4. **การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน** ดำเนินงานโดยยึดหลักความสามัคคีเห็นเหตุและผล เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งขยายผลสู่การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (SDG Localization)
5. **ภาคีการพัฒนา** สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาคีการพัฒนา ระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
6. **การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน** ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบฐานข้อมูลกลางที่มีการรายงานความก้าวหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 (SDG4)

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4

การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดแนวทางตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเดียวกัน ประกอบด้วย 6 แนวทาง

1) การสร้างการตระหนักรู้ ดำเนินการให้ทุกภาคส่วนมีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน การสร้างการตระหนักรู้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนในทุกระดับ มีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4 ด้านการศึกษา โดยมีการดำเนินการทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความยั่งยืน ซึ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจนั้นมียุทธศาสตร์เป้าหมาย และประเด็นที่ต้องให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักรู้ ดังนี้

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
1	นักเรียน/นักศึกษา	ผู้เรียนทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางของการจัดการศึกษา รับรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา เพื่อการเลือกเข้าศึกษาได้ตามสิทธิ์และตรงกับความสนใจ/ความต้องการ 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น และเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วิดีทัศน์ 3. หลักสูตร การศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/ผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของผู้เรียน ตลอดจนองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการจัด	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วิดีทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง ประชุมปฏิบัติการ หรือสัมมนาทางวิชาการ 4. การจัดหลักสูตร

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
			การศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษาของผู้เรียน สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เป้าหมายหรือความต้องการของประเทศหรือตลาดแรงงาน และการให้คำปรึกษาแนะนำในการเลือกเข้าศึกษาต่อส่งต่อผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์และนำมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตร หรือกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมทั้ง เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมายอื่นให้สำเร็จด้วย เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	ฝึกอบรมและพัฒนา
3	หน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และหน่วยงานที่มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรการศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพของผู้เรียน ตลอดจนองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมพัฒนาการศึกษาเพื่อการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศหรือ	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วิดีทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง ประชุมปฏิบัติการ หรือสัมมนาทางวิชาการ 4. การจัดหลักสูตร ฝึกอบรมและพัฒนา

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
			ตลาดแรงงาน 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์และเห็นความสอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายต่าง ๆ รวมทั้ง เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมายอื่นให้สำเร็จด้วย เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	
4	ผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส	ผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ / ผู้ที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ (การศึกษา)	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่ออาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางของการจัดการศึกษา รับรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา เพื่อการเลือกเข้าศึกษาได้ตามสิทธิ์และตรงกับความต้องการ/ความต้องการ รวมทั้ง ได้ความช่วยเหลือและได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเหมาะสมกับความต้องการจำเป็น 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น และเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วิดีทัศน์ 3. หลักสูตร การศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5	ประชาชน	พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ได้แก่ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่อ	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วิดีทัศน์

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
			อาชีพของผู้เรียน เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปได้รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหรือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทในพื้นที่หรือความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น 2. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้และเห็นความสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายในเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์และเห็นความสอดคล้อง เชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายต่าง ๆ รวมทั้ง เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเป้าหมายอื่นให้สำเร็จด้วย เนื่องจากทุกเป้าหมายมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อกันและกัน	3. การประชุมชี้แจง การจัดกิจกรรม รณรงค์ของ หน่วยงานและ สถานศึกษา
6	ภาคี เครือข่าย ภาคประชา สังคม องค์กร เอกชน ในจังหวัด	บริษัท สมาคม มูลนิธิ หน่วยงาน/องค์กร ที่ดำเนินงานเกี่ยวข้อง กับการศึกษาทั้งใน จังหวัด /ในประเทศ และระหว่างประเทศ	1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้าน การศึกษา ได้แก่ แนวนโยบายพื้นฐานแห่ง รัฐ แผน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การ วัดประเมินผล เส้นทางการศึกษาต่อเพื่อ อาชีพของผู้เรียน เพื่อให้ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ ได้ รับรู้เกี่ยวกับกรอบทิศทางและเป้าหมายการ จัดการศึกษาของประเทศ รับรู้เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่และแนวทางในการเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดหรือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษา หรือมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน เพื่อมีส่วนร่วมใน การวางแผน ร่วมพัฒนาการศึกษาให้ สอดคล้องกับสภาพบริบทในพื้นที่หรือความ	1. เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ ตำรา บทความ ผลงานวิจัย 2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย วิดีทัศน์ 3. การประชุมชี้แจง การจัดกิจกรรม รณรงค์ของ หน่วยงานและ สถานศึกษา

ที่	กลุ่มเป้าหมาย	คำอธิบาย	ประเด็นที่ต้องการสร้างให้ตระหนักรู้พร้อมคำอธิบาย	เครื่องมือที่จะใช้
			ต้องการของชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้ง ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของโลก	

2) กลไกการขับเคลื่อนระดับพื้นที่

2.1) คณะทำงานขับเคลื่อนระดับจังหวัด

2.2) หน่วยงานภาครัฐ

- (1) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด
- (2) สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
- (3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา
- (4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
- (6) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกาฬสินธุ์
- (7) สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา

2.3) หน่วยงานภาคเอกชน

- (1) สมาหอการค้า
- (2) สถานศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา

3) ภาควิชาการ พัฒนา สนับสนุนความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งในประเทศและภาคการพัฒนา ระหว่างประเทศ เพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เครือข่าย	รายชื่อหน่วยงาน	รายละเอียดและลักษณะการมีส่วนร่วม	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
ภาคเอกชน	บริษัทผู้ประกอบการ	1. มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ให้ข้อคิดเห็นหรือความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน เพื่อวางแผนจัดการศึกษา 2. รับสถานที่ฝึกงาน เพื่อให้ความรู้และฝึกปฏิบัติงาน สร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน 3. สนับสนุนทุนการศึกษา สร้างหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมหรือแหล่งเรียนรู้ สื่อสำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ 4. จัดบุคลากรมืออาชีพร่วมเป็นครู วิทยากร มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน	1. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ/ผู้ประกอบการ 2. ผู้เรียนที่เป็นผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้รับทุน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา

เครือข่าย	รายชื่อหน่วยงาน	รายละเอียดและลักษณะการมีส่วนร่วม	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
ภาควิชาการ	สถาบันการศึกษา สถาบันวิชาการ นักวิชาการ	1. ศึกษา วิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับการศึกษา 2. สัมมนาวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ แนวคิด หลักการทางวิชาการ 3. ผลิตเอกสาร บทความ ตำรา แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับ SDG4 เผยแพร่ 4. สร้างความรู้ความเข้าใจกับนักเรียน นักศึกษา ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การบรรยายในเวทีและโอกาสต่าง ๆ	1. มีองค์ความรู้ ผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมเอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา 2. มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3. ผู้เรียนมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจ
ภาคประชาสังคม	มูลนิธิ กองทุน สมาคม ประชาชน	1. ศึกษา วิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับการศึกษา 2. สัมมนาวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ แนวคิด หลักการทางวิชาการ 3. ผลิตเอกสาร บทความ ตำรา แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับ SDG4 เผยแพร่ 4. สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ยากจน พิการ หรือด้อยโอกาส เป็นต้น	1. มีองค์ความรู้ ผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรมเอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์กำหนดแนวทางการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัดให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดกลุ่มตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม นั้น สำหรับในส่วนของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 มีตัวชี้วัด 12 ตัว แบ่งเป็น กลุ่มที่ 1 กลุ่มตัวชี้วัดพื้นฐาน 7 ตัว กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ 3 ตัว และกลุ่ม 3 จำนวน 2 ตัวชี้วัด และ ยึดกรอบตัวชี้วัดที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการทบทวนในแต่ละเป้าหมายย่อย และระบุหน่วยงานรับผิดชอบและแหล่งข้อมูลสำหรับการติดตามประเมินผลไว้ ซึ่งการทบทวนตัวชี้วัดนั้น จะให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลที่จะใช้สำหรับการติดตามประเมินผลตามตัวชี้วัดเป็นสำคัญ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. แหล่งข้อมูล ที่มีการจัดเก็บข้อมูล จากผลการดำเนินงานที่เป็นจริง หรือเป็นข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง เป็นรายปี และเป็นข้อมูลภาพรวมของประเทศ จะใช้เป็นลำดับแรก เพื่อให้การติดตามประเมินผลการดำเนินงานมีความต่อเนื่อง สามารถปรับปรุง ทบทวนแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

2. แหล่งข้อมูล ที่ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง เป็นรายปี แต่มีการจัดเก็บข้อมูลแบบปีเว้นปี หรือทุก 3 ปี แต่ใช้การจัดเก็บข้อมูลโดยการสำรวจหรือการวิจัย ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ รวมทั้ง

มีการรายงานผลข้อมูลอย่างเป็นทางการ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานได้

3. กรณีที่ไม่มีแหล่งข้อมูลที่ชัดเจน หรือมีการจัดเก็บข้อมูลไม่ต่อเนื่อง หรือไม่มีการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งในกรณีนี้อาจเป็นประเด็นที่มีผลการดำเนินการอยู่แล้ว หรือไม่สอดคล้องกับบริบทหรือสภาพการดำเนินงานที่เป็นจริงในประเทศไทย หรือยังมีเพียงส่วนน้อยของประเทศที่ยังเข้าไม่ถึงบริการ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มีข้อมูลที่สามารถแสดงผลการดำเนินงานในประเด็นนี้ได้ชัดเจนขึ้น จะได้มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้เพิ่มเติม เช่น ให้งานหน่วยงานในระดับพื้นที่ดำเนินการสำรวจ หรือดำเนินการวิจัย

ตัวชี้วัดเป้าหมายย่อย SDG4

ตัวชี้วัดและแหล่งข้อมูลที่จะใช้สำหรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย SDG4 ใน 10 เป้าหมายย่อย มีตัวชี้วัดและแหล่งข้อมูล ดังนี้

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
SDG 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. 2573		
1) ร้อยละของเด็กในวัย ป.3 ที่มีทักษะการอ่านและการคำนวณขั้นพื้นฐาน	ผลสอบ RT และ NT	สพท.(สพฐ.)
2) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (5) ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	ผลสอบ O-NET	สพท. (สพฐ.)
3) อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	ฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
SDG 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573		
1) ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย จำแนกตามเพศ	ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ การพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานชาติ (ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย)	พม./สธ./ศธจ.
2) อัตราการเข้าเรียนปฐมวัย (อย่างน้อย 1 ปี ก่อนถึงเกณฑ์อายุเข้าเรียนประถมศึกษา) จำแนกตามเพศ	ฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
SDG 4.3 ให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีราคาที่สามารถจ่ายได้และมีคุณภาพภายในปี 2573		
1) อัตราการเข้าเรียนระดับอาชีวศึกษา (สัดส่วนผู้เรียนระดับ ม.ปลายสายอาชีวศึกษา (ปวช.) : สายสามัญศึกษา)	ฐานข้อมูลกลางด้านการศึกษา ศธ.	ศธ. (ศทก.สป.)
2) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา	ฐานข้อมูลการศึกษา อว.	อว.
SDG 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี 2573		
1) สัดส่วนของเยาวชน/ผู้ใหญ่ที่มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
สารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ		
SDG4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบางซึ่งรวมถึงผู้พิการชนพื้นเมือง และเด็กเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี 2573		
1) ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
2) ดัชนีความเท่าเทียมทางความมั่งคั่ง จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
3) ดัชนีความเท่าเทียมตามพื้นที่ จำแนกตามระดับการศึกษา (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อุดมศึกษา)	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้งชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ ภายในปี 2573		
1) อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
2) อัตราการมีทักษะด้านการคำนวณของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
3) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ	รายงานผลการสำรวจข้อมูล	สสช.
SDG 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ลิขิตมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2573		
1) ระดับการดำเนินการกำหนดเรื่อง การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องหลักใน (ก) นโยบายการศึกษาของประเทศ (ข) หลักสูตร (ค) การศึกษาของครู (หลักสูตรการผลิต/พัฒนาครู) และ (ง) การประเมินผลนักเรียน	จัดทำรายงานผล การวิเคราะห์ระดับ การดำเนินงานเชิงนโยบาย ตามประเด็นที่กำหนด	ศธ.
2) การจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน (โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเสริมหลักสูตร)	เสนอตัวชี้วัดเพิ่มเติม เพื่อแสดงข้อมูลการ ดำเนินงานเชิงปฏิบัติ	ศธ.
SDG 4.a สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็กผู้พิการ และเพศภาวะ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน		

เป้าหมายย่อย/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	หน่วยงาน
1) สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทบริการ (สัดส่วนของโรงเรียนที่มีการเข้าถึง) (a) ไฟฟ้า	จะดำเนินการพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดเก็บข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ศธ.
(b) อินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการเรียนการสอน (c) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน (d) โครงสร้างพื้นฐาน และวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (e) น้ำดื่มพื้นฐาน (f) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานด้านสุขอนามัยที่แบ่งแยกตามเพศ และ (g) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการทำมาสะอาดมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH ในเรื่อง น้ำ สุขอนามัย และสุขลักษณะสำหรับทุกคน)	ต่อไป	
SDG 4.b ขยายจำนวนทุนการศึกษาในทั่วโลกที่ให้สำหรับประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในแอฟริกาในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี 2563		
1) ปริมาณความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เป็นทุนการศึกษา สำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด	รายงานผลการดำเนินงาน	กต.
SDG 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนาเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี 2573		
1) สัดส่วนของครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการจัดการศึกษาพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้ซึ่งอย่างน้อยได้รับการฝึกอบรม (เช่น การฝึกอบรมการสอน) ซึ่งต้องดำเนินการก่อนหรือระหว่างช่วงที่ทำการสอนในระดับที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ (1) ก่อนประถมศึกษา (2) ประถมศึกษา (3) มัธยมศึกษาตอนต้น (4) มัธยมศึกษาตอนปลาย	ฐานข้อมูลทางการศึกษา	ศธ. (สกศ.)

แนวทางการดำเนินงานติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการโดยใช้กระบวนการและกลไก ดังนี้

1. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม หน่วยงานรับผิดชอบตัวชี้วัด ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการประมวลผล สรุปข้อมูล นำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัด

2. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานในระดับพื้นที่ จะดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานผ่านกลไกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน สกร. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด สถาบันการศึกษา และสถานศึกษา ภาครัฐและเอกชนในจังหวัด

3. การแต่งตั้งคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับจังหวัด

4. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดประสาน รวบรวมข้อมูลสถิติทางการศึกษาจากหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม

5. จัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายหลักที่ 4

6. จัดพิมพ์ และเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนผ่านเว็บไซต์

3. ข้อมูลรายชื่อหน่วยงานและผู้ประสานงานหลัก

3.1 หน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก เป้าหมายหลัก/เป้าหมายย่อย

หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-810543
หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 1
	โทรศัพท์: 043-812121
หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 2
	โทรศัพท์: 043-889546 ถึง 49
หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3
	โทรศัพท์: 043-869104
หน่วยงาน	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-811307
หน่วยงาน	สำนักงานส่งเสริมเรียนรู้จังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-812982
หน่วยงาน	สำนักบริหารการศึกษาศิษย์จังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-840099
หน่วยงาน	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด
	โทรศัพท์: 091-061-5209
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-602055, 043-811128
หน่วยงาน	สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-811154
หน่วยงาน	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-815003
หน่วยงาน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-811322
หน่วยงาน	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-811437
หน่วยงาน	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมจังหวัดภาพลันธุ์
	โทรศัพท์: 043-811317
หน่วยงาน	หอการค้าจังหวัดภาพลันธุ์

	โทรศัพท์: 043-822188
หน่วยงาน	สำนักงานแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-813228
หน่วยงาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-814980
หน่วยงาน	เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-811671-3
หน่วยงาน	วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-811307
หน่วยงาน	วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-812102
หน่วยงาน	สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-811620
หน่วยงาน	สำนักงานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-811244 , 043-019260
หน่วยงาน	สำนักงาน สถิติจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-811747
หน่วยงาน	สำนักงานท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์: 043-811386
หน่วยงาน	สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์
	โทรศัพท์ 0 -43019755 ต่อ 7

ภาคผนวก

ประกาศสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ.๒๕๖๗ - ๒๕๖๘

สืบเนื่อง คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในระดับจังหวัดขึ้น เพื่อให้ดำเนินงานขับเคลื่อนขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG๔)ในพื้นที่จังหวัด และกำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน โดยมีแผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัด (Roadmap) ที่ได้จัดทำไว้แล้ว เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้ในเป้าหมายที่ ๔ “สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่คุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นประโยชน์แก่ราชการ จึงแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย

๑. ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์	ประธานคณะทำงาน
๒. รองศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์	รองประธานคณะทำงาน
๓. รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดกาฬสินธุ์	คณะทำงาน
๔. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากาฬสินธุ์ (ที่ได้รับมอบหมาย)	คณะทำงาน
๕. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ (ที่ได้รับมอบหมาย)	คณะทำงาน
๖. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ (ที่ได้รับมอบหมาย)	คณะทำงาน
๗. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ (ที่ได้รับมอบหมาย)	คณะทำงาน
๘. รองผู้อำนวยการสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	คณะทำงาน
๙. รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์	คณะทำงาน
๑๐. ประธานกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดกาฬสินธุ์	คณะทำงาน

/๑๑. รองผู้อำนวยการ...

๑๑. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๔. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๕. ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๖. ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๗. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๘. ผู้อำนวยการกลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๑๙. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๒๐. ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๒๑. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ คณะทำงาน
๒๒. ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ คณะทำงาน
๒๓. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ คณะทำงาน
๒๔. ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ คณะทำงาน
๒๕. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ คณะทำงาน
๒๖. ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓ คณะทำงาน
๒๗. นายรังสิต อยู่หนูพะเนา ศึกษานิเทศก์
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๒๘. นางคำแพง บุ่งอุทุม ศึกษานิเทศก์
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน

/๒๙. นายชุมพล...

๒๙. นายชุมพล นิยมวรรณ ศึกษาพิเศษ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๓๐. นายกิตติวัฒน์ จันทศิริ ศึกษาพิเศษ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงาน
๓๑. นางรุจิรา พิมพ์ไสย ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานและเลขานุการ
๓๒. นางนัยนา รัตนแสง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. นางสุมาลี ลำเพย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. นายยุทธศักดิ์ ทองปาน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๕. นางสาวปณณพัฒน์ สวัสดิ์วงศ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๖. นางสาวจันทร์จิรา นาสมภักดิ์ เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ประสาน จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนที่น่าสนใจ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จัดทำสารสนเทศ สถิติหรือฐานข้อมูลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับจังหวัด รวมถึงพัฒนารูปแบบ วิธีการหรือกระบวนการในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ สำหรับตัวชี้วัดกลุ่มที่ยังไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้

๒. ทบทวน ปรับปรุงกรอบแนวทางการดำเนินงาน การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับจังหวัดให้เป็นปัจจุบัน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์บริบทสภาพแวดล้อม ความต้องการจำเป็นในพื้นที่

๓. จัดทำข้อมูลพื้นฐานและกำหนดค่าเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗

๔. ประสานกับภาคีเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

๕. กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัด รวมทั้ง ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

/๖. จัดทำรายงาน...

๖. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาระดับ
จังหวัดนำเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาทราบและพิจารณำไปใช้
ประโยชน์ส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๗. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร
ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์)

คณะผู้จัดทำ SDG4 Roadmap

คณะที่ปรึกษา

นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร

ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

นางสาวชราภรณ์ ภูนาโท

รองศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

คณะผู้จัดทำเล่ม SDG4 Roadmap

นางรุจิรา พิมพิไสย

ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน

นางนัยนา รัตนแสง

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นางสุมาลี ลำเพย

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นายยุทธศักดิ์ ทองปาน

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นางสาวปณณพัฒน์ สวัสดิ์วงศ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นางสาวจันทร์จิรา นาสมภ์ดี

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

